СВОБОДА

LIBERTY

Часопись для руского народа в Америці і орган „Руского Народного Союза“.

Рік XIV. Скрентон, Па., Четвер, 1-го Падолиста, 1906. Число 44. — Vol. XIV. Scranton, Pa., Thursday, November 1, 1906. No. 44.

ОГОЛОШЕНЄ.

ВАЖНЕ!

До Вп місцевих Урядників Рус. Нар. Союза і всїх членів взагалї!

На підставі ухвали IX. головної конвенциї Руского Народного Союза відбувшої ся в Scranton Pa. повідомляю сим вас, що з початком Новембра б. р. буду настановляти місцевих орґанізаторів Р. Н. С. Хто з пп. урядників або членів схоче занятись орґанізацією своїх рідних братів-Русинів нехай сейчас зголосить ся до головного орґанізатора. Пп. місцеві секретарі мають першеньство. — Всї зголошеня мусять бути прислані найдальше до 31. Octobra с. р.

С. Ядловский,
головний орґанїзатор,
Box 76, Jersey City, N. J.

Оголошене.

Отсим повідомляю Вас ПП. Секретарі, що принимаючи від 1. Августа б. р. членів до Р. Н. С. маєте від кождого нововступаючого відбирати: 1) вступне після лїт, так як було перше, 2) за грамоту 25 цнт., 3) відзнака 75 цнт., 4) книжочка 10 цнт., 5) на фонд резервовий 2 цнт., 6) фонд бідних 1 цнт. і 7) фонд народний 1 цнт. При вступі нових членів маєте уважати, аби члени були здорові, чесні і добрі Русини і щоб не перевисшали 40 лїт житя. Ті, котрі мають висше 38 лїт а не скінчених 40, мають предложити метрику родженя або який инший документ, котрий би посьвідчив про їх вік.

С. Ядловский, голов. секретар.

Повідомлене

для всїх відділів Р. Н. Союза.

ПП. Секретарі!

Отсим повідомляю вас, що кождого місяця належить ся повідомити мене: хто був принятий до братства, хто вимазаний; хто був принятий з переступним листом, а хто взяв переступний лист; хто змінив посмертне на скілько і кому записав; хто оженив ся; хто помер; скілько членів позістало в братстві на ціле а скілько на половину посмертного. — Всї такі зміни треба написати на Місячній Справі, т. е. на картцї, котра прийде вам з кождим розметом і ту картку по кождім мітинґу або найдальше до 29-го заслати разом з деклярациями і переступними листами, если які будуть, на адресу:

Theo. Labowsky,
Box 76, Jersey City, N. J.

Після тої місячної справи прийде вам слїдуючий розмет, а котре братство не пришле такого повідомленя на час, то его розмет буде такий сам, який був попередний, а члени, котрих братство хотіло приняти або вимазати, не будуть приняті анї вимазані аж доперва на другий місяць, бо на 30-го замикає ся рахунок членів і розсилає ся розмет.

Теодозій Лабовский,
рекорд. секр. Союза.

Читайте!

На підставі ухвали Конвенциї „Союза“, кожде братство приналежне до „Союза“, повинно мати отсї книжки:

1) Книжку членів (іменослов).

2) Книжку місячних складок.

3) Книжку касову і протоколову.

На сї книжки повинно кожде братство заслати 5 долярів до каси „Союза“.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАР.

		Падолист.
1	Ч.	Йоіла
2	П.	Артемія вмуч.
3	С.	Іларіона Вел.
4	Н.	22. Ілїкерії
5	П.	† Якова брата Господня
6	В.	Арети. Атаназия
7	С.	Марціяна

Роботи при желїзних, сталевих і бавовняних фабриках в Злучених Державах ідуть добре. Невдовзї будуть будувати одну фабрику для виробу колїєвих возів (кар-шапу), що буде займати 320 акрів землї.

У Тов. ім. Т. Шевченка в Виннипеґ, Канада панує живий рух тепер. Дня 3. листопада с. р. відбудесь „Робітниче Віче“. де будуть обговорювані ріжні питаня, а головно справи дотикаючі пролетара робітника і купна власного дому. Опісля 10. листопада с. р. відбудесь представлене „Верховинцї“, а дохід призначений на сплату галї. Дня 25 лист. с. р. відбудуть ся „Загальні збори“ „Читальнї ім. Т. Шевченка у Вінн.“, на яких буде вибиратись новий виділ читальнї. Все це буде відбуватись в „Manitoba Hall“ при Manitoba ave. & Powers str. Сю галю задумало товариство купити; вже й завдаток дали $200. З початком листопада товариство переносить ся до неї і тодї мусить доплатити $400. Значить маємо заплатити $600 „cash“ — а решту т. е. $4000 на виплат.

В Омага точить ся тепер дивний процес. John Wipf скаржить злодія о $2.000 00 відшкодованя за зранене его. Злодій пострілив его, коли він гнав за ним. Як Wipf зловив злодія, то той давав йому $1.400.00, щоби він его пустив.

Знов банкрутство. I. M. Ceballcs & Co., банкери і купцї в Ню Йорк, Н. Й. збанкротували, а довги їх виносять від $3.000.000 до $4.000.000. Банкрутство то споводував їх заступник в Гаванї, котрий зник, забравши зі собою $1000.000 належачих до них. Злодїем тим є Emanuel Silveira, з компанії Silveira в Гаванї. Silveira виїхав з Гавани 2. жовтня с. р. на однім зі своїх паровиx яхтів, „Carmelina“, заповідаючи, що удає ся до Ню Йорку, щоби там залагодити справи торговельні зі своєю компанією. В подорож удав ся разом зі своєю жінкою і дїтьми. Коли однак не станув в Ню Йорку в означенім дни, телеґрафовамо до Гавани і довідано ся, що злодій утїк в невідому сторону. Сей час вислано депешi до всїх департаментів поліциї на цїлім сьвітї.

Мурин Daniel R. Francis зістав дня 13 жовтня с. р. в повітовій вязници в Chicago, Ill:, повішений за замордоване своеї жінки і панї Dorinda Scroggs. Мурин був аж до хвилї страченя цїлком спокійний і тїшив ся, що може відпокутовати за поповнену збродню.

Цїлий ранок сказанець молив ся, попращав ся також з кревними і приятелями, а коли сторож вязничій Whiteman провадив его на шибеницю, мурин осьвідчив, що то его найщасливійший день в житю. При виконаню вироку було лише кілька осіб присутних.

В Anxvasse Mo., Paris Bartley, касієр і F. C. Stokes, асистент касієра, ввійшовши до банку дня 18. жовтня с. р. застали так двох розбійників, котрі оперували як раз при касї. Узброенi в револьвери урядники дали до рабівників 50 стрілів.

На стріли відповіли рабівники також огнем револьверовим, пересилаючи тим способом урядникам 15 куль. Так остріллючи ся, доперли рабівники до дверий, котрими дістали ся на улицю, де всїли на конї і утекли, забравши зі собою $200.00. Оден з рабівників є ранений.

Катастрофа в Індиях. В Campbellpore в Індиях виналяли недавно около 200 подорожуючих купців паровий корабель, котрим мали під'їхати в гору ріки Індус і висїсти там на противлежачім березї. В дорозї тій однак дістав ся корабель в вір і перевернув ся на серединї ріки.

Ледви трийцять осіб виратовало ся, бо мешканцї сїльскі не хотїли дати жадної помочи потопаючим, за що khan (війт) положеної там місцевости буде потягнений до судової відвічальности.

Ґраф Almeida, звісний в Rio de Janeiro обаватель, поповнив сими днями самоубійство в сензацийний спосіб. Запросив він своїх приятелїв на виставний обід, почім запровадив їх перед клїтку зі львами, випожичену з певної менажериї. Коли всї приглядали ся звірятам і розмавляли, ґраф відчинив непомітно клїтку і війшов межи льви, котрі в тій хвили кинули ся на него і в мить розшарпали его. Самоубійця мав правдоподібно величезні довги зі шулерства.

Дивні покревненя. Оден чоловік оповідає о собі:

Оженив ся з вдовою, маючою з подружя дорослу доньку, в котрій залюбив ся мій отець і в коротцї пошлюбив єю. Тим способом отець мій зістав моїм зятем, а моя пасербиця моєю материю, скоро була жінкою мого батька. В рік по шлюбі жінка повила менї сина, котрий був моїм вуйком, бо був братом моеї мачухи. Жінка мого отця зістала також по якімсь часї материю гарного хлопця, котрий був заразом моїм внуком, яко син моеї пасербицї. Моя жінка була бабкою, понеже була матерою моеї мачухи; я знов бувем рівночасно мужем моеї жінки і еї внуком, — а що муж особи будучої бабкою є натурально дїдом, то зіставем своїм власним дїдом.

Шалїючий в містї Hawana гураґан, котрий тут надійшов від Wenezueli, начинив величезні спустошеня в портї і доках корабельних. Перешло 20 кубаньчиків забитих, а богато ранених. Кілька домів розвалила сила могутного вітру. Дерева в парках і на улицях поломані, а навіть повиривані з корінем. Ріжні депешi доносять о затоненю кількох пароходів, але на разї не можна ствердити, чи ті кораблї дїйсно пішли на дно моря.

Сильна буря перейшла дня 18. жовтня с. р, вздовж побережа Фльоріди, а на водах межи Фльорідою а північно-західною частию Куби шалїв гураґан, котрий, здає ся, перервав кабель (линва охороняюча підводні дроти телеґрафічні) лучачий Саниляґо з Фльорідою, бо жадної депешi не можна було анї переслати анї відобрати. В виду того отже, що комунїкация телеґрафічна і телефонічна перервана, не можна на разї подати докладно розмірів нанесених шкід. Міста St. Augustine і Miani суть під водою.

Варварство росийских обещиків. З села Розток, положеного 6 км. від росиской границї коло Бродів в Галичинї, приходять до Панасівки тамошні селяни по горівку, котру перепачковують через границю. Оногди прийшло кількох селян до Панасівки і закупивши по ґарцеви горівки, повертали до дому. Зараз за селом, на який кільометер від границї ударили на них росийскі граничні салдати і убили на місци кулями одного з них, Романа Трача. Другий Іван Петрук дістав кулею в черево і ледви вспів доволїчи ся до найблизшої хати, де его перевязано, однак в дорозї до шпиталю в Бродах він помер в Суховоли. Третий, ранений кулею в руку, вспів перейти границю. Четвертий Омелян Запорожецкий, ранений баґнетом в плечі і ухо, сховав ся до села і на другий день рано показав місце, де счинила ся пригода. Се місце віддалене від границї і находить ся на австрийскій териториї, а слїди крови та витолочена нива, де упав Трач, вказують, що его добивали. Ті слїди на ниві вказують дальше, що его тягнули до границї і відтак кинули у віддаленю двацять кроків на своїм боцї. На місци злочину найдено вистрілений патрон і оден патрон, що не випалив. Австрийскі власти зарядили по тій причинї слїдство, котре супроти звісних відносин з „дружною державою“ скінчить ся на нічім.

Нагороди за замордоване царя. До „Daily Express“ в Льондонї надійшла телеґрама з Женеви, що з відтам розіслано тисячі примірників відозви, котрою визначає ся нагороду високости около 130.000 франків за забите царя, а половину тої нагороди за забите малого царевича наступника трону.

Бійка на ярмарку. Оногдї на ярмарку в Карлївцї, константиногородского повіта, счинилась велика бійка. Почалось з того, що один чоловік, на призвище Сектлер, з села Войнівки, полтавского пов.. украв у якогось селянина хустку з грішми: того чоловіка піймали і ярмаркові почали страшенно бити его; коли хто пробував заступати ся за нещасного чоловіка, то й того били. Карловский пристав Кирдановский і декілька поліциянтів хотїли були оборонити Сектлера, але всї заходи їх були даремні. Тодї хтось з стражників вистрілив. Обурена юрба кинула злодія й накинулась на пристава, який сховав ся у двір А. Пушкаря, бухгальтера карловскої економії. Будинок Пушкаря розгромлено, а хазяїна тяжко побито. Скоро явились стражники й почали стріляти в натовп. Чи довго вони стріляли, певно сказати не можна, але наслїдки були дуже страшні. Люди ховались, втїкали, куди попали, а в них стражники усе стріляли. В будинок С. Т. попало десять куль, але на щасте ні одна з них не пробила стіни наскрізь, і не поранила нїкого з дїтий та жінок, яких було повно в будинку. Скільки всього поранено — не відомо. В лїкарню привезено вісім осіб, тяжко покалїчених, з них один, Коваленко, скоро потім умер.

Аматор жіночого волося. В Берлинї арештовано 28-лїтного банкового возьного Альфреда Лянґе в хвили, коли якійсь ученици на улици обтинав косу. В его мешканю знайшли відтак 19 кіс. Арештований подав, що вже від 13 року житя чув у собі непереможну жажду відтяти кожду косу, яка попаде єму в очи. Щоби вилїчити ся з тої недуги, став моряком, але на корабли не видержав довго і вернув ся до Берлина. Віддали его під лїкарску обсервацию.

Де е?

Єслиби хто знав, де перебуває Харитина Даньчишин, жена Івана Даньчишина з Brady, Pa. коло Шамокин, котра полишила мужа і 4 дїтий 17 октобра, нехай зволить ласкаво повідомити під адресою: Max Pelak, Mgr of Russian Mrct.Co 327 N. Shamokin St., Shamokin, Pa.

Бунтівники.

Ґраф Деришкірский, пан на Деришкірах, Паньскій Волї, Козїй Волї, Бараньоголовах і многих инших селах, богатих в чорну урожайну землю подільску, був одним з тих панів (Боже, даруй їм небесну куруну!), котрі цїле свое майно і житє посьвятити готові для добра хлопского. А що ясний пан ґраф доси того не зробив, то едино з сеї рациї, що:

по перше, не було до того відповідної нагоди;

по друге, що хлопам в его добрах і без того добре діяло ся, у виду чого жертва его житя і майна не мала би найменшої цїли і значіня.

Однак мимо того ясний пан ґраф опікував ся дуже старанно „хамами" так на селї, як і в повітї, в соймі і в парляментї.

І тій именно дбалости ясного пана належить завдячити, що всї хлопи в добрах его підписували ся знаком сьвятого хреста. Се стародавний звичай і дуже гарний, а при тім наскрізь христіяньский. Не скажу, щоби він був дуже культурний, але в засаді годжу ся з паном ґрафом Деришкірским, як і з иншими панами вповні, що „хамам" штука писаня і читаня не е зовсїм так невідклично потрібна.

Прецінь звісно, — кажуть хамови підписати — він сплюне в долоню, возьме правою або лївою лабою за перо і малюе з розмахом... сьвятий хрест. Се вистарчае ему зовсїм.

Що правда, трафляе ся, що якийсь дотепний пан що иншого напише, а що инше „хамови" прочитае, — але то тільки так з жарту, а се прецінь же вина „хама" а не „пана", що на „паньских" жартах не пізнав ся і на тім письмі вималював сьвятий хрест. Що такі жарти справдї вже богато хлопів відпокутувало жебрачим кійом або кріміналом, однак з того ще не виходить, щоби хлопам так знов конечне штука читаня і писаня була потрібною. Таж прецінь на сьвітї було тілько сьвятих, що жадного письма навіть не нюхали, а прецінь же сьвятими зістали. Деж проте дурному хлопови рівнати ся з Божими сьвятими.

Впрочім, Богом а правдою, то і хлопи ясного ґрафа не дуже так дерли ся до писаня — бо і по що?

В селї панував взірцевий лад. Податки з хамів стягано правильно, секвестрациї і лїцитациї переводжено леґально, хлопів школою не мучено, а перед всїлякою ворожою аґітациею старанно їх бережено.

Не було нїгде вістки, щоби хлоп з голоду умер, бодай урядово сего не потверджено. Коли пух хто з голоду, то міг собі цїлком свобідно спласнути. Не хотїв, — нїхто его до того не змушував.

Одним словом .. конституция!.. рай!..

Але не для наших се хлопів! — ой нї, нї. Взяли хами на розум і — збунтували ся.

Страйк! — Боже, Боже! таж то через горло не хоче пересунути ся таке погане слово.

Ну і чи згадав би хто звідки взяв ся той страйк.

За нїчо в сьвітї нїхто не вгадае!

Але хто цікавий най послухае, розкажу вам все дуже докладно як справа мала ся.

Ясний пан грабя... (ага! а чи знаете ви звідки взяло ся слово грабя? — якийсь збожеволїлий етимольоґ твердить, що походить оно від слова „грабити" „грабя" от вісенїтниця!) Отже пан грабя любить всїлякі спорти, звичайно як кождий пан (дай їм Боже панованє!). Особливо наметно любить пан ґраф польованє і для того держить він у себе велику псярню. Поспроваджував він то з Анґлїї, то з Данїї, то з Норвеґії і Бог зна з яких еще инших краів расові пси і провадить раціонально песю годівлю. Злобні люди твердять, що і якусь субвенцію на се дістае; о скілько се правда, не знаю, отже і не міг бим на певно присягнути. Досить однак на тім, що псярня у нього розвивае ся знаменито.

Перед кількома лїтами спровадив пан грабя з міста славного будівничого і поручив ему вибудувати для своїх любимцїв притулиско.

Кажу вам... палата не псярня. Де там наша школа!

До псів, розуміе ся само собою, держить пан ґраф псярників.

Найстарший псярник спроваджений десь аж з Анґлїї, учить псів ловецкого ремесла. Молодший, якийсь мабуть Нїмчиско, доданий Анґлїйцеви до помочи. Оден старший парубок відставлений до чищеня псів, а одна кобіта до вареня їм страви. Двох менших хлопцїв придїлено до помочи і обслуги псярникам і парубкови.

Все там іде взірцево, — точно, як в зиґарку.

— — — — — — — — —

Може місяць перед жнивами вийшла на яв в дворі якась справа, досить не чиста, именно неправильности пана касіера у пана ґрафа. Нїм пан ґраф о всїм довідав ся, касіер накивав всїм патами, не забуваючи, зовсїм природно, взяти собі на памятку з ґрафскої каси кілька синих паперцїв, так що бідна каса зістала нїби панна без дансера на бали.

Здае ся менї, що з цікавости забажав пан ґраф довідати ся, що там в касї шванкуе і з огляду на мої спосібности математичні, зволив пан ґраф повірити менї шконтрум своеї каси за винагороду на гурт 15 корон в цїлости і кави з роґальком, титулом щоденного додатку.

Я скінчив працю солїдно. Віддавем пану ґрафови, а він заплатив менї чесно що до сотика, все, що обіцяв. Нїчо не задержав — ба навіть чемно подякував (Боже зішли ему за се щасливі днї).

Але від того часу щось зле почало бути зі мною, так що аж хрань Господи! Аж сором признати ся. І гріх се і сором для мене. Я уляг нехристіяньскому почуваню і... почав заздростити псярчукови пана ґрафа.

— — — — — — — — —

В книзї видатків, котру я шконтрував, знайшов я позицію: „Пану Едвардови Псядуші плата за май 60 корон. В иншім знов місци: „Псярникови, пану Псядуші видано ординарію за квартал шість метрів лїпшого збіжа". Дальше знайшов я нотатку: „Пану Псядуші за чверть року 1½ сяжня дубових дров і т. д., і т. д., і т. д. При кінци книги знайшов я такий видаток: „В двох покоях пана Е. Псядуші уставлено нові печі кафлеві, в кухни новий мідяний котел, а в домашній лазенції нові курки і мосяжні проводи!

Боже! подумав я — а колиж то народний учитель, що учить хамскі бахорі, буде так щасливий, як паньский псярник? І станули менї в думцї завалені печі в шкільних будинках, гнила підлога, мокрі стїни, 50 корон місячної плати, шестеро дїтий і всї инші розкоші учительского заводу.

Зачав шукати дальше. Всї позициї, які відносили ся посередно або безпосерено до удержаня паньских псів, зсумував я разом, а подїливши їх через скількість псів, а відтак через 365 днів року, отримав я круглу суму 53 сотики, яко денний кошт удержаня 1 пса. Скоро потім я порівнав сю цифру з позициями, які означали денний заробок хлопский, я прийшов до заключеня, що оден паньский пес потребуе більше, нїж хлопска родина, зложена з пять або більше осіб.

Дальше я пригадав собі, що паньскі пси не працюють, не дають рекрута, не плятять державних податків, анї додатків краевих, повітових або громадских. Не тисне его журба о виживленє дїтий і одїж, а в дальшій консеквенциї я дійшов до другого заключеня, що під зглядом житя нашому хлопови далеко ще до паньского пса.

Серед таких нельояльних думок перекинув я кілька карток в книзї видатків і взір мій пав на імя Олекси Кузя. Бідак той був моїм знакомим і близьким сусїдом. Мав він жінку і четверо дрібних дїточок, з яких найстарший хлопчик ледво скінчив 7 лїт. Побіч імени Олекси стояли разом позициї по 42 сотики за кождий робочий день при двірскій молотїльни. Взяла мене охота довідати ся, кілько випадае на кожду особу родини Олекси. Рахунок не довгий, 42 сотики подїлив я на 6 частий і діставем 7 сотиків або 3 і пів крайцара на одну особу на страву, опал, сьвітло, одїж, обув і т. д. денно. Відчисливши від того сьвята, недїлї, а дочисливши натомість до того не предвижені видатки, як хороба, смерть...?

Дальше я не був вже в станї думкою сягнути. Менї зробило ся страшно, переляк огорнув мою душу, перед очима стало менї темно. Я станув над пропастію страшною, бездонною. — Не знаю, яким чудом постримав ся я тодї, щоби не крикнути ґвавту... Менї виділо ся, що мене самого напали, обдерли зі скіри і вкинули в сю бездонну пропасть на зломане карку.

З часом прийшов я до себе, я опритомнів, і тодї, зобачив я вже не себе, але Олексу Кузя, впадаючого в сю пропасть. І не йно его самого, але сотки тисяч таких самих, як він. Чиж они всї вже невідклично сказані на таке житє? Чиж нема вже для них жадного виходу, жадного ратунку? — хочби на хвилю...?

І тодї шибнуло менї через думку немов блискавиця, одно едине слївце: Страйк!

І хоч я опаматавши ся пізнїйше, нікому слївця з того не повторив, а заключеня до яких я дійшов, порівнуючи хлопську долю з долею паньского пса я собі задержав, — то однак ті песї 53 сотики я оповів не хотячи хлопам...

І чи повірите? Саме ті песї 53 сотики викликали в селї хлопский страйк.

* * *

Богу дякувати, страйк в недовзї скінчив ся і — о диво! навіть досить користно для хлопів. Помимо сего однак далеко хамам еще до... паньских псів — ой далеко!

З „Гайдамаків".

Лист селянина до вчителів.

Подаемо за „Рідним Краем" лист селянина до укр. учителїв в Росії. Він звучить дословно так:

„Дві сотнї з лишнїм лїт, як уряд гнїтить нас, дві сотнї з лишнїм лїт, як нам заткано рота і заборонено друкувати ґазети і книжки нашою мовою. За цей великий час уряд викопував велику прірву між україньским народом, розділивши народні маси з його інтелїґенцією, а з цього вийшло те, що власне вся інтелїґенція відцурала ся від свого народу, покинула свого менчого брата, обрусїла, народ страшенно занепав: став дуже темний, з'убожів... Всього цього досяг уряд своїми утисками і заборонами, але не міг досягти самого найголовнїшого, не міг вирвати з уст народа його язика, не міг вбити живого україньского слова й піснї. А між тим найшли ся сьміливі добрі люди, котрі не цурали ся свого народу, а яко мога підтримували його.

І от опісля 17. жовтня того року з'явили ся нарештї україньскі ґазети не тільки по великих городах, а навіть й по маленьких — повітових. Але пройшли днї волї, і одна за другою ґазети заборонились урядом. На рештї едина українска щоденна ґазета „Громадська Думка", на всю обшир Вкраїни тепер заборонена, а редактора її арештовано. Але марні заходи російскої бюрократії. Коли переніс народ україньский 250-лїтню неволю, то тепер ніякі утиски уряду не зможуть заглушити в народі національної сьвідомости і поступу до кращого житя, а тільки загальмуе його на якийсь час, бо таки прийде той час, коли ми будемо вільними на своїй рідній землї. Алеж не варто покладати ся на місце терпіня хлїбороба, а треба всїм українским громадянам, в котрих жевріе хоч мала надїя на лучші часи, взятись за дїло хто чим спроможеть ся боронити українске національне житя, й національну самосьвідомість, лїтературу, осьвіту... Але найбільше цьому можуть сприяти сельскі народні вчителї.

До вас мій поклик, любі сини неньки-Вкраїни, до вас носителї просьвіти народної, не даймо своеї рідної неньки на поталу, ви найближче стоїте біля народу, ви повинні стати на обороні народних інтересів. А народ вам допоможе.

Селянин Т. Татарин.

Нарід собі.

Недавно тому помер в ческім містї Райхенав н. К. властитель реальности Жиґмонт Мільштайн і записав увесь свій маєток в сумі 300 тисяч корон на ческі просьвітні й гуманїтарні цїли.

Отсей примір патріотизму на дїлї, зовсїм не відокремлений, се тільки одна перлина із многцїнної низки вчинків, які звершують Чехи під девізою „Нарід собі!"

Красше, чим всякі фрази може про се посьвідчити 25 лїтний звіт ческої „школи", що зветь ся там „Устредні матіце школьска." Отсе начальне просьвітне тов. ческе мало в І. р. оснований (1881) доходів 139.549 кор. 94 сот.!, а в роцї 1905 вже 701.757 кор. 88 сот.!, а за всї 25 лїт разом **11,234.749 кор. 91 сот.!!** Розходів було в першім роцї 19.955 кор. 38 сот., в минувшім 609.787 кор. 32 сот., а підчас цїлого істнованя товариства 10,825,604 кор. На школи видало тов. 9,138.989 кор., а на адмінїстрацію 500.900 кор., отже при кінци року 1905 лишило ся чистого майна 409.145 кор. Фонди і записи виносять разом 752.925 кор. Через цїлий час свого істнованя засновало товариство в Чехах 32, в Моравії 21, в Шлеску 7, разом 58 огородів для дїтий. Дальше заснувало товариство в Чехах 69, в Моравії 8, в Шлеску 5, разом отже 82 народних шкіл. Шкіл середних „шкільна матиця" заснувала або утримувала 12: 6 ґімназий, 4 реальних шкіль, 1 торговельну академію, 1 учительский семинар. Товариство числило в Чехах 262, в Моравії 112, в Шлеску 6, разом 380 місцевих ґруп. Найбільше жертволюбивими для товариства показали ся Чехи із місць, де они в меньшости. Чехи в Теплицї прим. жертвували на товариство 387 кор., в Брікcї 300, в Литомирицях 164 кор., і т. и. З поза границь держави вплинуло на товариство в роцї 1905 від американьских Чехів 3407 кор., від російских 2889 кор., з Нїмеччини 422 кор., з Волгарії 420 кор., з Азії 326 кор., а меньші суми із Румунії, Сербії, Ішпанії, Анґлії, Франциї, Голяндії, і Африки.

Чиж сї данї се не подиву гідний обяв незрівнаного народного патріотизму, почутя народної спільности і народного обовязку?! Лишень при істнованю таких обставин можна знайти ключ до тої загадки, що Чехи за пропорціонально невеличкий час із незавидного положеня, коли в нїмецькім морю пропала їх інтелїґенція і шляхта, добули ся на те становище, що нинї. Нїмцї не то не годні їх здавити, але вже починають грати ролю покривджених. Пронятї щирим і розумним патріотизмом, хопились Чехи до невсипучої працї і власними силами сотворили свое шкільництво, виховали свою середну верству, здобули для себе міста не виключуючи й Праги, витворили великий власний промисл і торговлю, який опирають на власних таки непохибних кредитових інституціях, а весь край вкрили густою сітію про-

сьвітних та політичних орґанізацей. Ось сам чеський „Сокіл“ має 180 гнїзд із 70 тисячами членів, на що припадає 20 тисяч жінок!

Колиж до приближених бодай успіхів дійдемо ми, де в кождого майже замкнене серце й кишеня на публичні жертви, де на кождім кроці панує ще коли не недовіре то бодай неохота до своїх товариств і підприємств, де ще тільки навіть інтеліґентів є Русинами лише по імени, де в тільки родинних огнищах вигрівають ся ренеґати, де руської книжки і часописи не знайдеш і на лїк нераз у осіб, що числять ся до рускої інтеліґенції, а де тільки несьвідомости, недобросердности, підзорливости й вічного фабрикованя сплетень, якими путає ся ноги й руки навіть найліпшим народним робітникам?! Колиж ми станемо вірити у власні сили і добудемо ними все те, що нашому народови належить ся?...

ДОПИСИ.

З Пітсбурґа, Па.

Случайно зайшов я в неділю вечером, дня 14-го жовтня, на аматорске представлене, відогране в нововибудованій гали при церкві, де парохом є о. Стефанович. Члени парохії відограли штуку о. Н. Струтиньского „Страйк“.

Ціле представлене забрало около дві години часу, і дало менї нагоду пережити приємні та веселі хвилї серед чисельної рускої публики, що битком заповнила салю.

Приглядаючи ся та прислухуючи ся грі аматорів, я не міг звернути уваги на те, яке вражіне викликала гра аматорів на публику і тому я з великим заінтересованем хопив до рук сьвіже число „Свободи“ в надії, що як не десять дописей, то бодай одну знайду там з Пітсбурґа з увагами про відбувше ся представлене. Але якеж було моє зачудоване, коли і одного слова не було там згадки про те сьвято Пітсбурчан. І заболіло мене також, коли навіть в польскій ґазеті, що виходить в Пітсбурґу знайшов я рецензію дуже прихильну для аматорів і парохії, а до рускої ґазети не було кому написати.

Менї прийшли на гадку дві річи: Або нема між пітсбурскими Русинами нікого, щоби умів написати до „Свободи“ допись, або відогране представлене не заслугувало на се, щоби про него згадувати в часописи.

Однак я не думаю, щоби тут мало місце одно або друге. Така то вже руска вдача, що коли оден Русин вибе другому два зуби, то вже по всїх ґазетах о тім пишуть, а коли стане ся річ, що є доказом культурности нашого народа, і вповні заслугує на те, щоби всї Русини о тім знали і брали собі з того примір, такі річи переходять мовчки.

Хоч як у мене мало часу, але була би се велика кривда для аматорів, як би я хоч короткими словами не віддав честь їх заслузї.

Отже приступаю до річи. Відограно штуку »Страйк« з галицкого житя. Чи така штука надає ся на американьску сцену, се питане, ну але з браку відповіднїйших річей і се мусить вистарчити.

Вже перед семою годиною публика битком заповнила нову салю, і всї з заціkавленем оглядали нову гарну куртину — представляючу бандуриста над Днїпром.

Куртина піднесла ся, сьвітла на галї погасли, осьвітленою остала лиш сцена з акторами, і очи всїх присутних звернули ся в тім напрямі. Перед очами видців пересували ся сцени за сценами — віддані вірно, з житем, зі зрозумінем.

Я не міг власним очам вірити, чи се грають правдиві актори, чи се робітники рускі, парохіяне о. Стефановича.

Хочби як вибагливе мав хто піднебіне та вимоги до акторів, то справді гра їх йому мусїла би сподобати ся.

Штуку сю я бачив відограну пару лїт тому назад в иншім місци, але признаю, що в Пітсбурґу она випала далеко красше.

Бо і справді, хто бачив пана Ів. Демиду в ролї пяницї — той певно набрав того переконаня, що ролю ту годі красше віддати. Хоч всї аматори дуже добре грали, то пан Демида грав найлїпше. Так уміло представити пяницю Івана, жидівского попихача, лиш пан Демида потрафить. Менї еще тепер звучить в ухах пяний голос Івана.

Дуже всїм подобав ся пан Гальчак яко Підскакевич і пан Бабин — реєнтий. Они справді зрозуміли свою ролю і чули на кождім кроці, в кождім руху і слові, яку то повагу мають в селї економ та реєнтий, і тому заслугують на повне признане.

А двоє дївчат — Настя та Маруся — котрі відограли М. Білик і М. Зазеба, своїми гарними словами, милими руками та дзвінким голосочком у кождого викликували вдоволене. Їх гарний народний стрій, вишивані сорочки, кождому подобали ся.

Пан Прокопик яко академик, рішучий та оборотний, горячий та повний пожертвованя для народної справи, був дуже добрий, і я думаю, що ніхто би красше не відограв його досить трудну ролю.

Кождий хто був на представленю, не скоро забуде куцого, пейсатого, в довгім халатї Мордка, котрого відограв пан Секула.

Також і пан Рейда яко жандарм грав як правдивий жандарм, котрий все більше говорить як робить. На жаль пан Рейда щось був захрип і не можна було його добре чути.

Менші ролї також випали дуже добре. Василь та Василиха — себто п. Хорощак та п. Бандровска, дібрали ся як дві каплї води. Передовсїм панї Бандровска виглядала як правдива молодиця.

Парубки — Ґрошко та Бодак та школярі Каня і Кошович, котрі певно перший раз в житю виступали на сценї, поводили ся досить сьміло і свобідно — всїм сподобали ся.

Отже цїлість штуки випала надсподївано добре, мимо деяких браків, котрі годі так відразу усунути.

Я від себе те мушу сказати. На тім представленю показали пітсбурскі Русини дві річи. З одної сторони, що суть між ними одиниці, котрі спосібні не тілько до грубої роботи в фабриці, але і до гри на сценї, з другої же сторони, що они люблять подібні річи як представленя, концерти — отже духове житє. Доказом сего була саля битком заповнена.

З того слїдує, що тяжким гріхом було би, если Пітсбурчане обмежили ся на то одно представлене. А щоби вирівнати всякі браки, щоби придбати собі костюми і другі сценїчні знаряди, пітсбурскі Русини повинні з'орґанізувати ся в театральний кружок. Ся річ є необходимо конечна і принесе далеко більше користи, якби хто небудь міг сподївати ся.

Тілько що до самого представленя. Щоб вичерпати цїлу програму, мушу згадати еще сьпіви в антрактах поміж діями. І так по першій дії відсьпівала панї Ґела з Брадок і пан Костюк дякоучитель з Пітсбурґа псалом Бортняньского „Коль Славен“. Пан Костюк досить вже знаний з того, що розпоряджає сильним вишколеним голосом, длятого пару слів хочу сказати про паню Ґелу. Голос еї так мило звучав, що кождому припадав до вподоби своєю гнучкостю, мельодичностю, чистотою, сьвіжостю. Я вже нераз чув паню Ґелу як сьпівала, і мушу признати, що нїколи так гарно не сьпівала як тогдї. Панї Ґела не то що не тратить свого голосу, але що раз то красше сьпіває.

Після другої дії відсьпівав подвійний терцет загально звісну пісню „Реве та стогне“, котра загально подобала ся.

Кромі того відсьпівав польску пісню польский хор а пан Панасевич пригравав на пянї рускі мельодії.

Ціле торжество закінчив о. Стефанович гарною промовою, в котрій висказав подяку так аматорам за їх труд, як і гостям, що поспішили на представлене.

Всї з жалем в серцю опускали салю, де через дві години так гарно забавляли ся, однак потїшала їх надія, що на тім одним представленю не закінчить ся, але що заваже ся драматичний кружок, і що місяця виставить на сценї щось нового.

Помагай їм Біг.

Гайдамака.

Ansonia, Conn. 24 октября.

Дня 20 сего місяця члени місцевої Читальні ім. Котляревского дали баль з представленем і сьпівами.

Про баль, що випав дуже добре, не будемо говорити, — се звичайна річ. Про часть артистичну поговоримо обширнїйше.

Так представлене почалось о 8 год. Д. А. Камінський відкрив его промовою, в котрій вказував, що історичний розвій руського народа — так впрочім як і в житю одиниці і в явищах природи — показує сьвітлі, погідні, величні часи, з котрими на зміну йдуть часи нещасть, недолї, негоди. З радостію стрічати треба гарні часи і тїшитись цїлою душою радощами і роскошю житя, — в часах недолї зі спокоєм і витревалостію терпіти і боротись.

Є вказівки досить певні, що жиємо в часах, коли наші суспільности в Европі жиють в передодни лїпших умовин, хоть політичних, за котрими може підуть і лїпші услівя економічні. Щож до Америки, то ту наша еміґрація в повнім розвою своїх сил під кождим зглядом й швидко йде по дорозї поступу, що стремить зробити нас н е ч у ж и м и на ч у ж и н ї, а піонїрами, що чужу землю з'уміли завоювати і зробити — побіч других народів — своєю.

Представлене відбулось дуже добре. Видно що і „Страйк,“ надаєсь добре на сцену еміґрантів і ті розуміють еї віддати. Деякі ролї віддано знаменито. Треба дивуватись було, як добре віддав ролю академика Семена Тимко Цїркот. У його справжній талант актора. Прегарно віддав „Вокомана“ Данило Несторяк. Рухи паньского, паньськуватого прислужника схоплені з фотографійною, а мова з психолоґічною вірностію. Також роля Мордка віддана була абсолютно вірно Якимом Рогачем — місцевим дяком, котрий яко головний аранжер і учитель представленя своєю витревалостію довів трудне діло до доброго успіху. Ролї реєнтого, Івана, Василя Миколи, Матія були добре відіграні Іваном Войціховским, Василем Гребінком, Віктором Гнатком, Онуфрієм Кузяком і Грицем Пипюком. Деревляного жандарма віддав зі справжньою деревяностію Іван Мадзїк. Слабше удались ролї дївочі і жіночі. Видно що дївчата не брали дїла піднятого ними поважно, і замість бути повними житя і рухів, замість щоб мова їх була як срібні звуки звонів, а від рухів щоб земля „на три сяжні горіла“, вони були неживими, досить бездушними манекинами. Та все таки і вони зробили при лихих обставинах богато і можуть мати надію, що при праци до чогось довелиб.

В інтермеццах були продукції гри на фортепіянї, в котрій молоденька Марія Підбережняк викликала в менї подив, і декламації. Реєнтій Іван Войціховский є сьмілим патетичним мужицьким декляматором, а Анна Москалюк має великий талант до деклямації і требаб їй порадити, щоби тую трудну штуку у п р а в л я л а з охотою і пильностію.

Слабше випали сьпіви підчас представленя. Гарну пісню „Ой під гаем зелененьким“ з котрою ніяк не могли сьпіваючі зладити, так на пробах як і на представленю, треба було викинути, а на еї місце инчу яку вставити. Крім усего голос піддано було за високо і вражіне випало мізерне. Лїпше випали сьпіви хорові по представленю. Сольових сьпівів і партій радимо уникати бо на сольові сьпіви треба конче сольових голосів, а в хорі мож і недостаточними голосами викликати ефект.

Добреб було постаратись о гарніщі народні костюми, се миліще для ока нашого і Американців, котрі дивились би з більшою пошаною на нас, колиб виділи прегарні наші народні костюми, що суть вицьвітом артистичної вдачі нашого народа.

Що до публики, то она ще до театру такого навіть як той, який ми можемо дати, не дозріла. Підчас представленя говорять, встають, свищуть, жартують між собою, або сьміють ся голосним неприличним сьміхом, так що мови акторів не чути навіть в перших рядах, тільки видно рухи. Рухами впрочім наша публика і найбільше інтересуєсь. У них ролю грає „show“ — улична колотня і комедиянство.

Судячи по тім, що наша Читальня дала, можемо сподїватись, що схоче невдовзї пописатись знова чимсь може ще лїпшим як те що дала до тепер.

Оден з видців.

Форт Вилем, Онт.

Потекла кров в боротьбі про насушний... Дня 1-го Октобра с. р. застрайкували робітники в С. Р. R. маґазинах при виладовуваню кораблїв у Форт Вилем, і рівнож С. N. R. в Форт Артур. Насамперед робили великі демонстрації Італійці і Греки, а солїдаризували ся з ними Русини і аж пізнїйше Словаки. Форт. В. числить 700, а Порт Артур 400 робітників. Компанії старались зломити страйк, спроваджуючи несьвідомих Русинів і Анґлїків, котрі довідуючись о страйку, лучились разом. Дня 3-го Октобра С. Р. R. Co. привезла з Віннїпеґу 200 людей, котрих Італїйці і Греки не хотїли допустити до маґазинів, в чім оден полїсмен стрілив з револьвера і прострілив одному Грекови, що стояв на переді, удо. В тій хвили з двайцять люда Італійців і Греків виняли револьвери з кишень і стріляли до скебів і полїсменів, котрі поховались за кари, якби на правдивій війнї, причім зранили одного полїсмена удо, а другого легко в шию і палець. Ранених, кривдителя і оборонця міліонерів забрали до шпиталя, а компанії держались цїлих еще два дни, почім компанії удоволили по части жадания робітників, але не зовсім. До того часу мали робітники 20 ц. на годину в день, 22½ в ночи і недїлю, але компанії обнижали бонес по 2 і пів цента з кождої години, котрий виплачували аж при кінци роботи, а если хто ся квітував, то бонес пропадав.

Робітники жадали знесеня бонесу, 25 ц. на день, а 30 ц. на ніч і недїлю. При страйку вибороли, що компанії згодились на 22 і пів ц. на годину в день, 25 ц. за год. на ніч і недїлю.

Оден крок вперед. На колдоку злучились робітники при виладовуваню вугля з кораблїв у Ф. В. в унїю, в котрій компанія С. Р. R. узгляднила всї жаданя без жадного страйку. Перше було 22 і пів цента на годину в день і в ночи, а в ночи, при роботї на дворі 25 ц. а також 25 ц. при тяжшій роботї, в кораблї 30, а овертайм так само.

Тепер дістали, від коли юнїя, 25 ц. при кождій роботї на дворі. 30 ц. в бовтах в серединї, овертайм, півтора часу за оден а подвійний за недїлю. От що може юнїя, того не зробить неюнїя.

М. Б.

Збирайте жертви на „Хлопский Страйковий Фонд“!

„SVOBODA"
(LIBERTY)
THE RUTHENIAN WEEKLY
published every Thursday
at 209 Linden Str., Scranton, Pa.

JNO. J. ARDAN,
Publisher and Editor.

Terms: Two dollars a year.

Established 1893

Advertising rates furnished on application.

Entered as second-class matter July 16 1903 at the post office at Scranton, Pa. under the Act of Congress of March 3, 1879.

„Свобода"

часопись для руского народа в Америці і орган „Р. Н. Союза", виходить що тиждня в Четвер і коштує:

В Америці на 12 місяців $2 00
До старого краю на 12 місяців $3.00
В Америці на 6 місяців $1.00

Галичане можуть замовляти „Свободу" через Книгарню Шевченка ул. Театральна ч. 1, Львів, в російскії Україні через Книгарню „Кіевской Старини" Безаківска 14, Київ.

Оплачувати газету треба все-гда з гори.

Гроші треба посилати в рекомендованім листі, або через експресовий, або почтовий money order (моні ордер). Money order, то є карточку, котру дістанете у почтаря або агента на експресовім офісі, пішліть нам, бо без того ми не видим грошей дістати.

Адрес:
„SVOBODA"
Box 353,
SCRANTON, PA.

Хто хоче, щоби его адрес змінити мусить подати нам, кромі нового, також свій старий адрес.

Осторога.

Нам припадково дістались в руки письма, які пишуть тутешні аґенти, що продають фарми, до наших селян в Галичині і якими вербують їх на купні фарми до Америки — тому вважаєм нашим обовязком остеречи людий, аби не йшли на ті фарми, а то з слідуючих причин:

1) Фарми сї за дороґі. Зі спису аґента, який маємо в руках, бачимо, що фарми, які він має на продаж коштують від два тисяч долярів (10 тисяч корон) до 7 тисяч долярів (35 тисяч корон). Єсли зважимо, що чоловік і жінка з 4 дїтьми низше 12 літ, аби доїхати як найдешевше на сї фарми мусять втратити на саму дорогу около 1400 корон, на прожиток до зборів около 500 корон і на закупно потрібних до господарства річий около 2 тисяч корон, то виходить, що чоловік хотївший осїсти на найдешевшій фармі сего аґента (140 акрів ліса) мусїв би продати свій маєток в Галичині за 14 тисяч корон! А еслиб хотїв іти на фарми ліпші і хоч трохи вироблені, мусїв би продати в краю мало що не малий фільварок!

2) Фарми ті продають за ґотівку або на сплату на дуже короткий час, примірно 2, 3 роки. Значить, если чоловік не годен на фармі до двох—трох років сплатити довгу (до якого дочисляють еще 6 процент), то можуть его дуже легко зліцитувати.

3) Фарми ті переважно лежать в підсоню горячім шим як галицке, отже для наших людий менче відповідним.

4) В околицях, де лежать ті фарми, нема руских кольонїй, значить, Русин осївший там буде осамотнений і скоро винародовить ся.

Задля повисших причин не радимо жадному рускому селянинови з Галичини куповати фарми в Сполучених Державах. Такі фарми могуть бути скорше відповідні для Русинів вже тут замешкалих, що знають анґлійску мову, тутешні обставини і мають спосібність переконати ся чи правду аґент пише і не дадуть ся так легко ошукати, між тим як середний або і добрий господар галицкий купивши фарму в Злучених Державах міг би опісля дуже сего жалувати.

Раю на сьвітї нігде нема і наші люде, ті котрі можуть, повинні сидїти в краю. Єслиж кому конче забагає ся або мусить іти з рідного краю і хоче поселитись на земли (що ще найрозумнїйше), нехай іде на даремні фарми до Канади. Вправдї і в Злучених Державах є ще денеде вільні землї, але їх дуже мало, они далеко від сьвіта і дуже перебрані, між тим як в Канадї еще через 2 або і 3 роки буде можна взяти добру фарму (113 моргів землї зовсїм дармо, лише від впису платить ся 50 корон).

Кажемо через два, три роки лише, бо еміґрація до Канади іде сильна і через 2—3 роки вся ліпша земля буде занята. З самої Анґлії прийшло до Канади в році 1903—1904 над 50 тисяч, в р. 1904—1905 65 тисяч людий, а зі Злучених Держав Американців в тих двох роках около 90 тисяч. З Европи прийшло протягом згаданих 2 літ около 70 тисяч людий. Значить, в двох роках прийшло до Канади 278 тисяч людий і всї они кидають ся на даремні фарми, бо промисл і торговля там не розвинені. Єслиж Анґлики та Американцї і взагалі люде говорячи анґлійскою мовою, що мають до вибору Злучені Держави, пол. Африку, Азію, Австралію і Канаду і всюди чують ся немов дома, кидають ся до Канади силою 100 тисяч людий на рік, то видно, що там земля ще добра і можна на ній чогось доробити ся.

Вільну фарму (113 моргів), яку собі сам чоловік вибере, дають в Канадї кождому мужчинї, що має 18 літ, значить, если батько має 18 лїтного сина, може дістати за дармо 216 моргів. Кромі сего, єли має гроші, може ще і докупити собі землї в цїнї від 320 до 1600 долярів за 113 моргів. Землю купну дають на сплату на 5 до 10 літ і декотрі старі рускі фармери в Канадї мають справдї по кілька фарм.

Що Канада відповіднїйша на поселене для наших Русинів як який небудь другий край, показує ще ось що:

1) Канада край рільничий, край новий. В культурнїйшім краю наш темний Русин мусить впасти на дно, бо не годен видержати конкуренції з культурнїйшими людьми, а на безводю і рак риба.

2) Канада має підсоне подібне до галицкого, хоч острійше і зимнїйше. Бувають морози в серпни, що псують збори, так що змерзле зерно дешевіє на цїні, але вживати его можна. Ті морози, се найбільше лихо Канади.

3) В Канадї є роботи до яких спосібні наші люде При сих роботах заробляють початкуючі фармери.

4) Канада має до 120.000 Русинів, е там рускі кольонїї, руско-анґлійскі школи, церкви, попи і т. и., і е надія на ширшу культурну роботу, яка допера починаєсь, значить, в Канадї Русин не так скоро пропаде, як прим. в Злучених Державах або деинде.

5) В Канадї Русини, пересічно беручи, за коротший час доробились більшого маєтку як в Злучених Державах.

Отсе деякі добрі сторони поселеня на фармах в Канадї.

Але Канада єще велика, тому щоби бути точнїйшим, скажемо, що хто іде на вільні землї до Канади, нехай ні під жадним услівем не їде до провінції Манїтоби, але до Саскачевану або Альберти. В Манїтобі земель вільних добрих вже нема, навіть за гроші такі як наш чоловік може привезти трудно добру дістати. З Манїтоби многі люде втїчуть і продають за грубі гроші несьвідомим новоприбувшим поселенцям своє каміне. Тому ще раз повтаряєм, нехай ніхто не їде до Манїтоби, але впрост до Саскачевану або Альберти. Хто не має знакомих в Канадї, нехай найліпше їде прямо до Реджайни (Regina) в Саскачевані, там оставить родину, а сам іде землї шукати. Мабуть не злі землї можнаб найти вздовж лінії, якою має переходити желізниця Ґренд Тронк Р. Р.

Всякі інформації дотично якости землї, мапи і т. п. дістане поселенець в урядових бюрах, що звуть ся „ленд офис", але на них не треба спускатись а мати і свій розум. Так само не все можна йти за радою знакомих, кумів або і родини, бо і они могуть мати у тим свій бізнес, а котрий новий поселенець не розуміє.

Осїдати найліпше там, де земля добра і недалеко до желїзниці, почти, міста, а не конче там, де вже кум сидить.

Новоприбувший поселенець повинен мати з собою бодай 500 долярів (2 тисяч 5 сот корон), хоч були і є такі, що почнали ґаздівку із менчими грішми або ще і з довгом, а доробились маєтків — але се не правило а виїмки.

Мабуть найліпше їхати на Ню Йорк, бо не треба водою довго їхати і в Ню Йорку в імїґраційнім урядовім бюрі можна добре гроші змінити, коли в приватних бюрах часто ошукують.

Мабуть чи не найдешевша і найскорша дорога є тепер через нову лінію Російской Охотничої фльоти на Ротердам і Ню Йорк. Зі Львова до Ротердаму 4 ою клясою $7.65. з Ротердаму до Ню Йорку (через воду) 30 долярів, з Ню Йорку до Реджайни 28 дол. 60 центів; разом подорож дорослої особи зі Львова до Реджайни 66 долярів і 25 центів або около 331 корон. За дїти на американских желїзницях від 1 року до 10 платить ся пів білету*); через воду від одної дитини в родинї низше року платять ся 2 дол., від 1 до 12 літ пів шифкарти; на американьских желїзницях дїти низше 5 літ їдуть дармо, а дїти від 5 до 12 літ платять пів білету. Найліпше мати оплачену шифкарту і білети з якогось більшого міста в Галичині або на Буковинї аж до Реджайни.

Хто хоче їхати коштовнїйше і кого на се стати, може їхати другими лініями.

Кудиб однак хто не їхав повинен їхати просто до Реджайни і если в дорозї ошукають его, повинен про се написати до тутешних і краєвих ґазет.

Хто везе з собою більше гроший, повинен їх мати сховані в ріжних місцях потрохи а не в однім, інакше еслиб его обікрали, пропадуть всї гроші. Гроший срібних ні мідяних з собою не брати, лиш золоті або папірові.

Гроший не міняти лиш стільки, що треба на дорогу до Ню-Йорку, решту зміняти в урядовім імїґраційнім бюрі в Ню-Йорку.

На дорогу брати лише такі річи, що доконче потрібні.

Хорі на очи, параліжі хороби, калїки, дурноваті, старі і люди без гроший не мають по що їхати, бо завернуть їх назад до краю.

Ось тих кілька уваг уважали ми за відповідне подати тим, що хочуть поселитись на земли в Америці.

Ще раз кажемо: хто лиш може нехай сидить у краю, хтож мусить еміґрувати нехай бере вільну землю в Канадї, бо мимо морозів і комарів, трудів, які мусить понести новий поселенець, се край ще найвідповіднїйший для таких людий як наші Русини.

Хтож поселить ся там, нехай не плаче та не проклинаєсь за „Найяснїйшим Татом", як се роблять декотрі Русини в Бразилії, але нехай тямить і дїтям розкаже, чого він їхав з під опіки того „Найяснїйшого Тата", а як доробить ся, нехай не забуває на тих, що в краю остали, і час від часу кине жертву на поліпшене їх долї і визволене з під австрійского ляцкого та московского ярма.

*) На нїмецких від 4 до 10 літ пів білету.

„На сторожі інтересів робітничих".

„Гей, а закладаймо-ж і ми собі ґазету. Таж ми не більші дурні від Хромовского, що не знає навіть, що в Ванкувер є стація. А прецінь він видає ґазету..."

Такі слова вдало ся менї підслухати між робітниками-Русинами у Ванкувер.

Річ була у тім, що один з них написав був до ц. к. п. Хромовского в певній особистій справі, а п. Хромовский у своїй відповіди бажав дізнати ся, яка є найблизша стація (желізнична) від Ванкувер, „бо (як висловив ся) в Ванкувер стації нема". А тепер той самий п. Хромовский видає часопись, що має тихже робітників вести і „просьвічувати, має бути другомъ и дорадникомъ робітника" (Робітникъ ч. 3.).

Се одно.

Один личний знайомий п. Хромовского ґратулює менї за мої замітки про „Робітника" („Свобода" ч. 40.) і додає:

„Хромовский се мабуть Лях*) пошитий в руску шкіру, з назадницкими стремлїнями. Приміром, на вікнї від офісу положив таку напись. На самій горі понад вікно і двері: A. Chromowski & Co. Banking House. Дальше на вікнї в першім рядку з гори: „Bank narodowy" (Sic!), а відтак по словацки і мадярски а аж на самім останку по руски. І то має бути Українець, що свое так упослїджає? А вже з дївчатами ню-йорскими то так братає ся, що всї кличуть его „вуйком"; тож як employment agent має на них не злий бізнес: дає їм службу до жидів, а вони відтак зароблені гроші складають в его банку."

Се два.

На тих двох пунктах розвішуємо тепер „Робітника", щоби приглянути ся, хто і що він є, що в нїм криє ся, та розвідати ся, що він може, що єму належить ся і куди єму дорога. Коли п. Хромовский схоче знов „кікувати", що се назадництво, брак культури і поступу, нехай пригадає собі, що він же сам написав (Робітникъ ч. 3, сторона 4, шпальта 2, стрічка 29 з долу), що у цілому сьвіту водить ся так, що з появою якої небудь нової часописи праса підносить голоси за і проти та (бодай би в злу хвилю він сего не написав) нищить ее, наколи вона голосить шкідливі ідеї. Рівночасно підчеркуємо брак льогіки у п. Хромовского, який він виказав, жадаючи сейчас після сих слів, аби „змінка" американьских Русинів піддержувала себе взаїмно, значить ся, аби піддержувала его і его „Робітника". Взагалі п. Хромовский льоґікою нігде не ґрішить, бо й ціла та комедія з „Робітникомъ" є лиш одною низкою нельоґічностий.

Тепер до річи.

Насамперед треба сконстантувати факт, що „Робітникъ" абсолютно нічого не сказав сьвітови ні про свою проґраму, ні про свій напрям. А противно в ч. 1. заявив він безпроґрамовість, безнапрямовість безпринціпість... Не можна однакож сказати, щоби „Робітникъ" не мав певної цїли. Вона є, а именно — адвертайзоване бизнесу п. Хромовского. Про те я написав я вже раз у „Свободі" ч. 40. Та п. Хромовский не даром пан. Він говорить про те далеко делікатнїйше. Послухайте: „Редактор жие і обертає ся лиш у кругах робітничих, помагає їм словом і дїлом (але за гроші т. зн. робить лиш найзвичайнїйший бизнес з робітників) та щоб своїй роботї надати ще більшої стійкости, задумав і друкованим словом відзивати ся до сих мас".

І відзиває ся принагідно у своїх editorials. Наведу зразок „відзиву": „Русин складає свій тяжко зароблений ґріш до банку — найчастїйше чужого... Зложи їх в якій небудь рускій інституції, або в своїм банку".

Чи розумієте куди стежка в горох?

До „narodowego" banku!

Отсе й мета „Робітника". А однакож редактор его має ще лице говорити, що він та его помагачі се „люди доброї волі, що хочуть нести поміж люди просьвіту, що хочуть також для народа працювати, що хочуть докинути хоч одну цеглину під будову народної волі і просьвіти". Великих слів велика сила.

А відтак проливає крокодилеві сльози, що ось то „у нас валить ся колода під ноги всякому новому почисни, стараєсь ся усяку нову гадку у самому зародку здавити, знищити, наколи вона не відповідає планам, не йде на руку деяким одиницям о диктаторско-самодержавних „інспіраціях". Або що більше закидає якомусь своєму мнимому противникови, що єму добро загалу, добро суспільности, людскість і патріотизм, се лиш красноязвучні фрази, які відкидає ся, як знощену рукавичку.

Годі знайти слів для напятнованя такої монструальної безличности. Денаціоналізатор вчить патріотизму та любови народу, назадник прикидає ся піонїром поступу, бизнесіст голосить людскість, чоловік, що хотїв би своїм „Робітникомъ" загатити всяку самостійну думку, виступає против диктаторско-

*) О скілько нам відомо від людий близько стоячих п. Хромовского, то він походить з руского роду. Ред.

самодержавних „інспіраций“, які добачує в демаскованю его.

А зміст часописа?

Переливане з порожного в пусте. Працюй, труди ся, не дармуй, нумо до праці. А відтак гроші. Роби гроші, щади гроші, ховай гроші, складай гроші, бери гроші, гроші, гроші і ще раз гроші. Відтак бизнес, купецтво і знов бизнес. Опісля про дурійку робітничу, що періодично повторяє ся що року в Лейбор Дей і на підставі якої Хромовский обіцяє робітникам красшу будучність, кілька вістий політичних, що з робітничим житєм нічого спільного не мають, а дальше стару стрезну пісоньку про алькоголізм, кілька давно вже в друку перемелених балакайок про „ружновсіякі“ дива та передруки сьвіовмок Ст. Руданьского, які знає й мала дитина в Галичині і (одиноку вартісну але не нову річ) „На податок“ Ст. Макара, друкване в „Зорі“ 1894 р. Ага і ще смішне вибиране переважно з старого „Посланника“.

Загально матеріял, що коли має щось спільного з житєм робітника, то хиба те, що ним того робітника присипляє ся, відвертає ся від щоденних турбот, вибирає ся єму час, коли він мігби розважувати, звідки его недоля і яке на неї средство, — на літане в сферах капіталістичного неба, і задуріє ся его так, щоби він не знав навіть, коли его скубають.

Отакий то культуртрегер і поступовець з п. Хромовского. І поступовство та культуртрегерство того рода він величає стоянем на сторожі інтересів робітничих. Справді годі найти влучнійшу назву. Він гарно інтересує ся любими робітниками. Як кіт мишею, як вівчар вівцями.

Холоднокровно зробив я був замітку про нонсенс, який зробив п. Хромовский, вступаючи в сліди Murray & Ready. Холоднокровно, бо про самого п. Хромовского знав я тільки, що має вус a la Kaiser Wilhelm II, та оголошує ся по ґазетах. А тимчасом показує ся, що п. Хромовский притьмив Murray & Ready. Бо крім робітниколюбної манії, якій „ходить о напхане карману всемогучими долярами“, крім видавана адвертайзменту, званого „Робітникъ“ і цінена за него $1.50 потрафить ще й послугувати ся патріотизмом і інсінуаціями, як се зробив відповідаючи на мою статю в 40. ч. „Свободи“. Именно всю свою тираду звернув не на мій адрес, а на когось иншого і помимо того, що знає, що я і єстную на сьвіті, бо присилав мені свого „Робітника“, поклав всюди коло мого имени значки питання. Очевидно після его етики редактори можуть фабрикувати що небудь і спокійно підписувати живих людий тай так полемізувати і тому на підписи не треба вірити, а таки „габата“ самих редакторів. Але такий погляд годі вже й некультурним назвати. Се варварство.

На закінчене ще що до поезії Бориса Грінченка п. з. „До праці“. П. Хромовский може спати спокійненько. Єго о авторство сеї поезийки ніхто не підозрівав. Далеко єму до написаня такої поезії так само, як далеко до даваня лекций з української літератури. Та варто єму розміркувати, що не всьо, що українські писателі пишуть є вже для нас „Кораном“. Грінченко дурницю написав тай нині може соромить ся, що єї для таких цілий використовують. Се не зашкодить знати, що ту саму поезийку друкують галицкі „просьвітителі“ з партії п. Хромовского в шкільних книжках та засліплюють нею таких, що п. Хромовский тепер служать.

Мир. Стечишин.

День Мичела.

Минулого понеділка обходили майнери твердого угля сьвято: День Мичела. Сьвято се заведено після великого страйку 1902 року на памятку побіди юнійних углекопів над компаністами.

І справді побіда була велика. Майнери дістали підвишку і ліпші услівя праці. Та ще більша побіда була в сім, що ширший сьвіт звернув свою увагу на долю майнерів заінтересував ся нею, через що бодай в части стали неможливими їх передстрайкові: пониженє і визиск.

З тої пори рік річно відбуває ся се сьвято, але вже з чим раз менчим одушевленєм. І річ природна. Хоч заслуг Мичелови не можна відмовляти, то однак чим дальше від згаданого страйку, тим яснійше майнери стають розуміти, що побіда була заслугою не виключно Мичела але і їх самих, майнерів, їх злученої, солідарної сили, а з тим і авторітет Мичела упадає. Дальше, майнери інстинктовно почувають, що юнія сама хоч би і найсильнійша їх не спасе, що кромі юнії ще чогось потреба, а сего власне „чогось“ Мичел їм не дає, бо він звісний противник впроваджуваня політики до юнії.

Вправді сего року і юнії під проводом Американьскої Федерації Праці і Гомперса, Мичела та других пірвались до політики і здавалось з разу з добрими намірами, та великими надіями, але як показуєсь тепер, то они вступили до борби політичної не проти системи визискуваня робітників взагалі а проти деяких визискувачів тілько. Цікаве при тім, що виступають они проти одних визискувачів, они рівночасно кажуть робітникам підпирати других, і вмісто виясновати робітникам їх теперішне положене — лише затемнюють его.

Розуміє ся, що така „політика“ не може бути довготревала. Скорше чи пізнійше робітники взагалі а між ними і майнери прийдуть до заключеня, що їм не попирати одних визискувачів проти других а боротись проти теперішної системи, яка робить можливим усякий визиск. І тоді злучившись разом з усіми визискуваними та тими, що з ними симпатизують, і поборюючи „сумостата“, будуть сьвяткувати не день в честь поодиноких людей хоч би і найліпших, але день побіди визискуваних над гнобителями, правди над неправдою.

Лист із Старого краю.

Виборча реформа.

В дальших нарадах у парляментарній комісії для виборчої реформи ухвалено або відкинено кілька нових постанов, які мають безпосереднє значіне для українського народу в Галичині.

Як звісно, кождий сільський виборчий округ у Галичині вибирає двох послів; одного абсолютною більшостію голосів, а другого числом голосів яке перевисшало би одну четвертину, — сей остатний мандат думає польська шляхта здобути в Східній Галичині на українським народі, а в Західній на польських демократичних партіях. Отже виринуло питане: Що буде, як один із тих двох послів чи через смерть чи через яку иншу причину стратить мандат? Тоді на його місце вибирав би цілий округ одного посла, який мусів би дістати абсолютну більшість. Але в такім разі польсько-шляхотському кандидатови труднійше було би здобути посольський мандат. Аби сему заздалегідь зарадити, поставило „коло польське“ в комісії внесене, щоби при виборах голосувати не тілько на двох послів, але вже від разу й на заступника, який обнимав би мандат на випадок, коли-б один із послів стратив мандат. Таким заступником буби вибраний той, хто з усіх кандидатів на заступника дістав би найбільше голосів. Се внесене комісія приняла. І так стараючи ся охоронити польський стан посїданя на українській землі, робить ся одно баламутство за другим. Вже се велике баламутство, що треба голосувати від разу на двох кандидатів, а коли ще до них додати третього заступника, то кождий зрозуміє, як утруднена буде виборча аґітація опозиційним партіям. Толкуй людям хто має бути послом, а хто заступником, і нехай лише виборець помішає тих кандидатів, а вже голоси будуть розстрілені й побіда польсько-шляхотського кандидата улекшена.

Вдало ся також „колу польському“ й иншим консервативним елементам не допустити до ухвали, аби вибори відбували ся зовсім явно, т. є. аби кождий виборець міг контролювати, що дїєть ся в виборчім льокали. Хто знає, яких штук при виборах уживає польсько-шляхотське правительство в Галичині, той зрозуміє, що [illegible] явність виборчого акту була би великим нещастем для польської шляхти. Але се внесене повалено, а натомість ухвалено, що контролювати перебіг виборів будуть мати право мужі довіря, яких заіменує політична власть, узглядняючи всї партії в окрузі. Ну, від мужів довіря, заіменованих галицькими старостами, годї чогось доброго народови сподївати ся.

Деякі посли домагали ся, аби заведено виборчий примус, т. є. аби кождий виборець мусів голосувати й підпадав карі за несповнене обовязку голосованя. Ті посли виходили з того становища, що коли парлямент має представляти волю народу, то се можливе лиш тоді, коли справді весь нарід візьме участь в голосованю. В сїй справі більшість комісії не могла собі ясно здати справи, не поступити й викрутила ся тим, що примус голосованя можуть ухвалювати краєві сойми. Така ухвала противить ся основам конституції, бо сойм не має права робити постанови про ті справи, що відносять ся до парляменту. Що до Галичини, то польсько-шляхатська більшість сойму поступить у справі виборчого примусу певно так, як буде найлїпше для політичних інтересів польської шляхти.

Я вже згадував в попереднім листі, що консервативні круги раді би завести плюральну систему голосованя, яка полягає на тім, що люди, які визначають ся чи маєтком, чи становищем чи просьвітою, дістають більше як один голос. В кінци поставлено в комісії відповідне внесене, яке домагало ся, аби признати другий голос людям, котрі: 1) скінчили 35 літ і мають хоч одну шлюбну дитину та окреме мешкане, 2) ведуть самостійне підприємство або мають маєток і платять від того 25 корон податку, 3) скінчили середню школу. Хто мабуть всї три услівя, дістав би 3 голоси більше. Але се внесене комісія відкинула і так виборчій реформі в Австрії не грозить на разі плюральна система, яка, як бачите, скасувала би зовсїм рівність, ту найважнійшу часть виборчого права.

В кінці згадати треба про долю внесеня „кола польського“, аби комісія для виборчої реформи поставила ясні границї між правами парляменту і соймів і при тій нагоді розширила права соймів. Тим способом „коло польське“ думало увискати розширене автономії Галичини. Про сю справу я вже писав, а тепер лиш додам, що на ся пра штука панам з „кола польського“ не вдала ся. В комісії поламали ся, що комісія має лише радити над складом парляменту, а не має права змінювати конституції, і комітет вибраний для полагодженя внесеня „кола польського“, закінчив свою діяльність загальним зазивом до правительства, аби воно при важних переміннах політичної адміністрації допускало до участи в сїй справі також краєві сойми.

„Коло польське“ очевидно не вдоволене таким закінченем справи й добиває ся дальї розширеня автономії Галичини. І питане, чи його не дістане як цїну купна за голосоване за виборчою реформою.

При тім усім доля виборчої реформи ще зовсїм не забезпечена. Нїмцї й Чехи не можуть погодити ся в справі подїлу виборчих округів у Чехії, а крім того Нїмці домагають ся, аби до зміни подїлу виборчих округів було треба в будучности дві третини голосів у парляменті, на що Чехи не хотять нїяк згодити ся й заявляють, що або до зміни подїлу виборчих округів буде потрібна лише звичайна (абсолютна) більшість або вони всю реформу повалять обструкциєю. Що з того вийде, побачимо.

15-го жовтня 1906 р. М. Л.

Неволя Італійців на фармах в Бразилії.

Не лише наших Русинів вербували до Бразилії. Було таке і з Італійцями. 1904 року жило в Бразилії ні більше ні менче лиш 1,110.000 Італійців, з того 650.000 в провінції Sao Paulo, на північ від Парани, де знов найбільше Русинів осіло. Доля італійських фармерських робітників в Sao Paulo, як пише Universita Popolare, (часопись що виходить в Мантуї, в Італії,) нічим не ріжнить ся від неволї. Після прибутя до Бразилії розділяють їх на фарми, де мусять працювати по 12 до 14 годин денно. Іда лиха, нездорова і за мало єї дають. Мусять мешкати як свинї в кучах, до яких не доходить ні сьвітло, ні воздух сьвіжий. Не дивно, що після кількарічної тяжкої працї в таких обставинах, ці люде виглядають немов кістяки. Крім сего они мусять у всім підлягати своїм панам, звичайно Еспанцям, бо непокірних жде утрата заслуження, батіг, знущане ся або і смерть з руки наставника. Закон бразилїйский хоч не злий є мертвою буквою, бо поліція і судї стоять по стороні властителів плянтацій, а конзулі італїйскі запивають ся з плянтаторами і рівнож не дбають про добро своїх краян. В наслідок сего Італійці в Бразилії скоро дегенерують ся і попадають в рід глупковатости, кретинізму, та вчасно умирають. Всюди на сьвіті так є, що живуча істота мусить пристосувати ся до обставин або згинути, а що на згаданих плянтаціях обставини для людского істнованя неможливі, тож Італійці ті мусять скоро вимерти і счезнуть в Бразилії.

Так пише чоловік сьвідомий річи, що живе в Sao Paulo і бачив все на власні очи. Так пише він про горожан Італії, а треба знати, що італїйский уряд зі всїх европейских урядів найлїпше опікуєсь своїми емігрантами.

Щож допера мусать там дїятись з нашими емігрантами, з Русинами, фармерскими робітниками, яких і числом менче і за якими нема кому обстати?

Они певно бідують ще гірше Італійців, лише про се ніхто не знає, бо про них ані пес не забреше.

А однак мимо того всего бразилїйскі Русини не позбулись ще песячої вірности для найяснїйшого тата і готові єї показувати все і всюди неначеб хотїли рабством своїм хвалитись.

Але не дивно. Який проводир, такі і ті що ідуть за ним, а сліпий сліпого коли стане вести — оба в яму впадуть...

Пролетарі, всїх країв єднайтесь!

Головний Комітет Української Соціяль-Демократич. Робітничої Партії. Бюро Головного Комітета.

30. IX. 1906 р ст. ст.

До Хвальної Редакції газети „Свобода“ в Скрентон, Па. в Америці.

Бюро Головного Комітету, в імени У. С. Д. Р. П., сим засилає як хвальній Редакції „Свободи“, так і поодиноким жертводавцям свою найщирійшу подяку за датки, надіслані для партії в продовж 1905—1906 рр.

В хвилі так для нас важній як нинішня, коли люд робочий, пролетаріят всїх націй, гноблених царатом повстав „за землю і волю“, ми вбачаємо в сих датках не тілько проявлене національних симпатий з боку наших американських Русинів-земляків, але також і моральне співчутє боротьбі, яку провадить український пролетаріят під прапором і в рядах У. С. Д. Р. П. за вище згадані гасла і за політичне і економічне розкріпощене робочого люду на Україні.

Голова } підписи нечеткі
Секретар }
(печать)

СПРАВИ „СОЮЗА“.

Отець духовний „Союза“:
о. Стефан Макар,
Box, 404, McKeesport, Pa.

Головний Уряд „Р. Н. С.“ на роки 1906—1908.

Предсідатель:
Константин Кирчів,
140 Essex St., Jersey City, NJ.

Місто-предсідатель:
Іван Париляк, Terryville, Conn.

Касієр:
Алексій Шаршонь,
524 Pine & Franklin St., Shamokin, Pa.

Секретар фінансовий:
Семен Ядловский,
Box 76, Jersey City, N. J.

Секретар рекордовий:
Теодозий Лабовский,
Box 76, Jersey City, N. J.

Радні:
Т. Талпаш, Shamokin, Pa.
Лев Моніта, Lansford, Pa.
Михайло Беля, Holyoke, Mass.
Матій Семенюк, Sayre, Pa.
Андрій Овсак, Trauger, Pa.
Ф. Поливка, Hazleton, Pa.

Контрольна Комісія:
о. Лев Левицкий, Minersville, Pa.
Осип Стеткевич, Olyphant, Pa.
С. Калакука, Jessup, Pa.

Головний організатор:
Семен Ядловский,
Box 76, Jersey City, N. J.

Вступайте до Союза!

„Союз“ — одинока руско народна організація в Америці.

Принимае членів від 1 року до 40 літ житя.

Вступне після літ.

СОЮЗ ПЛАТИТЬ:

Посмертне за мужа $1000.00,
Посмертне за жінку $400.00,
Посмертне за діти від 15.00 до $300.00.

В разі утрати. а) обох очий ніг або рук $1000.00,
б) одної руки, ноги або ока $200.00.

Єли отець родини в шпитали божевільних, Союз платить що року родині $150.00.

Хто хоче вступити до Союза, мусить вписатись також до братства, яке належить до Союза.

Важне для П. П. Секретарів Р. Н. Союза.

Повідомляю раз на все, що всі гроші належачі до каси Р. Н. Союза посилае ся так: на money-order-ах або чеках виписуе ся імя Alex Sharshon, Shamokin, Pa. Дальше так виписаний money order або чек не посилае ся до Голов. Касієра, але враз з виказами до Голов. Секретара. Головний секретар опісля відсилае їх до Голов. Касієра.

С. Ядловский,
Голов. Секретар.

Посмертні вісти.

✝

АННА ГРИНИШИН, жена Теодора, члена Р. Н. Союза, відд. 48 McKeesport, Pa., померла 4-го Мая на Угорщині.

ВАСИЛЬ ЙОДИ, 1½ літний син Василя і Марії Йоди, член Р. Н. Союза, відд. 32 Trauger, Pa., помер 2-го Октобра б. р.

ЛОШЕҐА ЛЮДВИКА, жена Стефана, члена Р. Н. Союза, від. 82 New Alexandria, Pa., померла 3 Октобра б. р.

ЮРІЙ ГОЧАК, член Р. Н. Союза, від. 113 New Florence, Pa., упокоїв ся 11 Октоба б. р. Небіщик походив з Галичини, села Березка, повіт Лїско.

ПЕТРО ФУСЯК, член Р. Н. Союза, відд. 4 Jersey City, N. J. упокоїв ся 20 Октобра б. б. Небіщик походив з Галичини, села Луг, повіт Горлиції.

Вічная память.

Ч. 13. КВІТ $300.00

на триста долярів, котрі п. Іван Дзіяк опікун отримав яко посмертну запомогу по Юрію Бировчак для сиріт з головної каси Р. Н. Союза в Америції.

Jessup, Pa., Oct. 13th 1906.
John Dzijak.
Сьвідки { Мих. Авґустиньский
{ Діонизій Вислоцкий
Демко Хованець, предсід.,
Іван Сенько, секретар.

Ч. 15. КВІТ $145.00

на сто сорок шість долярів, котрі п. Стефан Митришин отримав яко посмертну запомогу по доньці Вероні з головної каси Р. Н. Союза в Америції.

Nothampton, Pa., Oct. 14, 1906.
Стефан Митришин.
Сьвідки { Йосиф Ґеренда,
{ Мих. Лукачовский,
Гавриїл Онущак, предсідат.
Михайло Петрик, секретар.

Ч. 16. КВІТ $21.00

на двайцять один долярів, котрі п. Михайло Штофира отримав яко посмертну запологу по сині Івані з головної каси Р. Н. Союза в Америції.

Northampton, Pa., Oct. 22 1906.
Михайло Штофира.
Сьвідки { Гавриїл Онущак,
{ Іван Качмарчик,
Михайло Петрик, секретар.

Ч. 17. КВІТ $500.00

на пятьсот долярів, котрі п. Анна Петровска отримала яко посмертну запомогу для сиріт, по мужу з головної каси Р. Н. Союза в Америції.

Ansonia, Conn., . 1906.
Анна Петровска
Сьвідки { Гавриїл Дзядик,
{ Алексій Горбаль.
Яков Качмар, предсідатель,
Мартин Пелех, секретар.

Рух в відділах Р. Н. Союза.

Братство

сьв. Арх. Михаїла в Елмайра Гайтс, Н. Й. від. Союза 8, буде в місяцю падолисті приймати нових членів без вступного. Проте, хто з Русинів еще не належить до жадної нашої організациї, нехай користае з доброї нагоди і вписуеся до Братства, бо хто не є членом Братства, не може бути членом Союза. Вкладка мала, а поміч велика, однак кождий член мусить платити місячний розмет точно, бо як котрий не заплатить за 1 місяць, то буде вичеркнений.

Іван Тарбай, секр.

Братство

сьв. Арх. Михайла, відд. 14 Р. Н. С. в Ст. Луїс, Мо., повідомляе всїх членів, що місячні мітинґи братскі будуть від тепер відбувати ся все в другу неділю в місяци в новій гали під ч. 2200 S. Seventh Str. і що кождий член, котрий не явить ся на котрий з мітинґів без важної причини, заплатить кару 25 цнт.

Братство се буде в місяци Новембрі принимати нових членів без вступного, а до Союза після статутів.

Просимо проте всїх Русинів, котрі еще не належать до жадної нашої орґанізациї, щоби як найчисленнїйше прибули до нас на мітинґ в падолисті і вступили в члени нашого Братства, бо нїхто не знае, що его чекае нинї, а що завтра.

За Виділ:
М. Ридзик, пред.,
А. Валевский, кас.,
Гр. Копча, секр.

Братство

Усп. Пресьв. Богородиці, відділ 56 Р. Н. С., в Allegheny, Pa., повідомляе отсим всїх своїх членів, що дня 11-го новембра с. р. відбуде ся річний мітинґ з слїдуючим порядком дневним:

1). Звіт касовий і з дїяльности за минувший рік і 2) вибір нового виділу.

Кождий член, котрий не явить ся на той мітинґ, буде караний 1 дол. а виділовий 2 дол.

Іван Бурка, секр.

Великий Баль.

Великий баль устроює братство сьв. Володимира в Ню Йорку дня 10-го падолиста с. р. в Liberty Hall при 263 E. Houston Str. Початок балю о год. 7 вечером. Вступ від особи 25 центів. На сей баль запрашаемо всїх ню-йорских та доохрестних Русинів і Русинок. Відомо вам, дорогі родимці, що наше братство є одно з найбільших в Ню Йорку і околици, тож відповідно до того постараемо ся на сю забаву о як найлїпшу музику, щоб усї гості могли доволї вигуляти ся. Балевий комітет ручить, що усї будуть належито обслужені а тим самим цїлковито вдоволені.

А. Довганюк, предс.,
А. Шеремета, кас.,
Я. Корнат, секр.

Перший великий баль

устроює Сестричне Братство сьв. Ольги в Блюмфільд, Н. Дж. в понедїлок дня 5. падолиста с. р. в гали Маца ч. 446 Bloomfield Ave. Початок о 7-ій годинї вечером. Музика перворядна. Добірний буфет в власнім зарядї. На сей баль запрашае ся всїх Русинів та Русинок так місцевих, як і замісцевих а то з Newark, New York, Jersey City і в подальших плейсів. За Видїл:

Улька Шведа, предсїдателька; Улька Ґбур, касієрка; Марина Хвалик, секр.

Забавний Баль

в користь руской церкви сьв. Івана Хрестителя відбуде ся дня 20 Новембра 1906, в Гали „Просьвіти“ при улици 7. С. С. Питсбурґ, Па. Початок балю о 7-ій годинї вечер. Вступ 50 центів.

Другий великий баль

устроює Братство сьв. Івана Хрестителя в Seymour, Conn. дня 5-ого падолиста с. р. в нїмецкий гали при Third Str. на котрий запрашае ся всїх Русинів замешкалих в Seymour, Ansonia, Derby, Shelton і в инших плейсах. Початок балю о 6-ій годинї вечером і протягне ся до 6-ої години рано. Добірний буфет в власнім зарядї. Перворядна музика буде приґравати під проводом самого професора ню-йорской банди.

За Видїл:
Іван Венцко, пред.,
Ірон Горбаль, кас.,
Василь Д. Ванн, секр.

Вечерок в Ню-Йорку.

устроює Товариство „Зоря“ в суботу дня 10-ого падолиста с. р. в Harmonia Hall під числом 46 Ave A., на котрий мае запросити всїх Русинок та Русинів. Музика знаменита. Початок о годинї 7-ій вечером. Вступ 20 цнт. від особи.

За Видїл:
А. Корпан, пред.,
П. Драґан, секр.

До всїх відділів Сестрицтва сьв. Ольги в Америції.

Повідомляю

що з причини резиґнациї Вп. Е. Струтиньской, в уряду гол. секретарки, я установляю п. Стефана Калакуку, P. O. Box 4 Jessup, Pa, гол. секр. сестричним аж до слїдуючої гол. річної конвенциї. Касієркою остае на дальше п. Евдокія Калакука Box 4 Джесеп, Па. Каса сестрична находится в банку First Nat'l Bank в Scranton, Pa. на імя: сестрицтва сьв. Ольги в Америції. Во всїх справах сест. прошу удавати ся до гол. секретара.

о. Н. Підгорецкий, гол. предс.

Відозва до всїх відділів „Сестрицтва Сьв. Ольги в Америції.“

Сим повідомляю всї відділи „Сестрицтва сьв. Ольги в Америції“, що з причини відїзду до краю Головної секретарки тогож сестрицтва, Головний Уряд сестрицтва установив мене Головним секретарем тогож Сестрицтва до слїдуючої конвенциї. Длятого взиваю всї відділи, щоби сейчас поприсилали до мене всї залеглости з минувших місяцїв, як: викази, переступні листи, чеки, моні-ордери і т. д., котрі треба виписувати на імя Головної касієрки: Eudokia Kalakuka, Treasurer. Також спис новоприступивших членкинь, виключених, або суспендованих і т. д. Також щоби поприсилали до мене всї декляраций і загальний спис членькин з кождого місяця.

Стефан Калакука, головний секретар сестрицтва Сьв. Ольги в Америції.

Адресувати треба:
P. O. Box 4, Jessup, Pa.

До всїх Русинів в Микісракс, Па.

Запрашаемо Вас на мітинґ в справі будови церкви в Микісракс, Па.

Мітинґ відбуде ся дня 4-го Новембра 1906, в галї п. Дмитра Поради під числом 315 Olivia Street.

ЗА КОМІТЕТ
Дмитро Порада, пред.

Де є?

Хто хоче шукати своїх краянів через нашу ґазету, мусить заплатити 25 центів за кожде оголошене наперед.

Де є?

Проків Базюк, з Котузова, Підгаєцького повіту в Галичинї, літ 50. Приїхав до Америки 22 роки тому назад. Мешкав якийсь час в Ню-Йорку. Шукае его брат

Michael Baziuk,
201 Seventh St.
44-45 Scranton, Pa.

Де є?

Петро Кинасевич, пошукуе его брат о. Теод. Кинасевич, в Підгород, п. Рогатин, Галичина.

Пошукую

фамилиї Королишин з Грабівця тернопільского повіту в Галичинї, котра перебувала до недавна в Болтімор. Хто знае що о ній зволить ласкаво донести на адресу:

Михайло Фаґурский,
512 Commerce St.
Shamokin, Pa.

Пошукую

своєї жінки Анни Возїмок, з роду Кокуляк, з Тильови, пов. Сянок. Хто би о ній знав або довідав ся, нехай дасть менї знати на адрес: Vasil wozimok, 130 Dudley St, Jersey City, N. J., а дістане надгороду. 44-47

Пошукую товаришки житя,

чесної руской дївчини, в віцї від 17 до 20 лїт, котра би уміла говорити, читати і писати по анґлійски і мала 600 дол. ґотівки. Я маю добру сталу роботу, заробляю 3 дол. денно, а походжу із села Криниця в Галичинї.

Зголошуватись прошу листовно по можности в фотоґрафією на адресу:

Гаврило Поглїд, 169 Warren St. Jersey City, N. J.

Шукаю товаришли житя,

дївчини або вдови від 24 до 30 лїт з невеликим капіталом.

Я розмавляю 5-ма языками і заробляю 15 дол. тижнево. Зголошуватись прошу листовно по можности з фотоґрафією на адресу:

L. M. Theodorow,
610 S. Front st. Philadelphia, Pa.

Адресар Братств Р. Н. Союза.

Від. 5. Братство сьв. Петра і Павла в Мт. Кармел, Па. А. Мільо, предс., М. Болтун, кас., І. Дзятко, секр. Мітинґи відбувають ся в кожду неділю по 15-ім. Адреса братства: John Jatko, 123 Walnut St., Mount Carmel, Pa.

Від. 8. Братство сьв. Арх. Михаїла в Елмайра Гайтс, Н. Й. Михайло Калинич, предсїдатель, Козьма Мовчан, касієр, Іван Тарбай, секретар. Мітинґи відбувають ся що місяця все першої недїлї по двайцятім о 1-шій годинї по полудни в гали під церквою. Адрес: John Tarbay, 3041 Horsheats Bouliward, Elmira Heights, N. Y.

Від. 10. Братство сьв. Ап. Петра і Павла в Ансонії, Кон. Я. Качмар, предс.; П. Ромцьо, кас.; Я. Рогач, секр. Мітинґи відбувають ся в послїдню суботу місяця о год. 7-мій вечером. Адреса братства: J. Rohacz, Box 211, Ansonia, Conn.

Від. 14. Братство сьв. Арх. Михаїла в Сент Луїс, Мо. Мих. Ридзик, предсід., Олександер Валевский, кас., Гриць Копча, секретар. Адреса: Gregory Kopcha, 173 St. George St., St. Louis, Mo.

Від. 18. Братство сьв. Івана Хрестителя в Сімор, Конн. Іван Венцко, предсїдат., Ірон Горбаль, касієр, В. Д. Ванн, секр. Мітинґи відбувають ся в послїдну суботу кождого місяця о 7-мій годинї вечером. Адрес: W. D. Wann., Box 95, Seymour, Conn.

Від. 25. Братство сьв. Івана Хрестителя в Травґер, Па. А. Семаницкий, предс.; Я. Ющак, кас.; М. Ющак, секр. Мітинґи відбувають ся в першу неділю місяця. Адреса братства: Michael Juszczak, Box 251, Southwest, Pa., Westmoreland Co.

Від. 27. Братство сьв. Петра і Павла в Ґлен Лайон, Па. Іван Маркович, предс., Данило Ґарбера, кас., Лешко Фринцко секретар. Мітинґи відбувають ся другої неділї по пятнайцятім в школї під церквою.

Відд. 35. Братство трьох Сьвятителїв в Витні, Па. Іван Сопчишак, предсїдатель, Спірид Горощак, касієр, Петро Квочка, секретар. Мітинґи відбувають ся кождого місяця все в неділю по пятнайцятім. Адрес Peter Kwoczka, Box 84, Whitney. Pa.

Від. 38. Братство сьв. о. Николая в Оборн, Н. Й. М. Поляньский. предс., В. Базарник, кас., С. Мельник, секр. Мітинґи відбувають ся кождої першої неділї в салї під рускою церквою при Washington str. Адреса братства: Stepen Melnyk, 263 Seymour str., Auburn, N. Y.

Від. 39. Братство сьв. Петра і Павла в Сиракюз, Н. Й. Ф. Глива, пред.; Г. Гнатко, кас.; А. Варян, секр. Мітинґи відбувають ся в першу неділю місяця. Адреса братства: Andrew Warian, 105 Ontario Str., Syracuse, N. Y.

Від. 40. Братство сьв. Ілії прор. в Скрентон, Па. Іван Лезїньский, предс., Тимко Шеремета, касієр, Демко Лешко, секрет. Мітинґи відбувають ся кождої четвертої неділї в церковній галї сьв. Івана Хрестителя. Адреса: Demko Lesko, 440 Alder St., Scranton, Pa.

Від. 42. Братство сьв. О. Николая в Пасейк, Н. Дж. Ант. Кузмич, предс., Конст. Петрик, кас., Алекс. Хованець, секр.

Від. 45. Товариство „Любов“ в Филаделфії, Па. Мих. Поляк, предс., А. Вислоцкий, касієр, С. Демків, секретар. Мітинґи відбувають ся під ч. 230 Pine Str. Адреса секр.: S. Demkiw, 214 South St., Philadelphia, Pa.

Від. 46. Братство сьв. Петра і Павла в Плимавт, Па. А. Канюк, предс., І. Гринкевич, кас., Ст. Гриняк, секр. Адреса: St. Hryniak, 544 W. Main str., Plymouth, Pa.

Від. 47. Братство сьв. Петра і Павла в Ambridge, Pa. П. Середницкий, предс., Ф. Яромей, кас., Г. Скубіж, секр. Мітинґи відбувають ся в другу неділю по першім. Адреса братства: G. Skubiz, Box 214, Ambridge, Pa.

Від. 52. Братство сьв. Івана Хрестителя в Голйок, Масс. Михайло Беля, предсїдатель, Ст. Ключка, секретар. Мітинґи відбувають ся все першої неділї в місяци точно о 2 год. по обіді під ч. 629 на Summer St. в нїмецкім клюбі. Адрес: St. John the Baptist Society, 13 South Str. Holyoke, Mass.

Від. 53. Братство сьв. О. Николая в Пітсбурґ, Па. М. Дмитрів, предс., Т. Ґут, кас., П. Пашуляк, секр. Мітінґи відбувають ся в другу неділю по першім в руській школї при улиції 7-ій. Адреса братства: Peter Paszulak, 30 Sixth str., S. S. Pittsburg, Pa.

Від. 55. Братство сьв. Петра і Павла в Карнеґі, Па. Антін Астряб, предс., Лучка Кутин, кас., Іван Даньковский, секр. Адреса: 26 Broadway str., Carnegie, Pa.

Від. 61. Братство сьв. Ап. Петра і Павла в Донло, Па. А. Шеремета, предс., Ю. Петрик, кас., А. Чінґель, секр. Мітинґи відбувають ся в другу неділю по першім в руско-словеньскій салї. Адреса братства: Andrew Czingely, Box 222, Dunlo, Pa.

Від. 66. Братство сьв. Андрея в Ню Йорку, Н. Й. Данило Павлик, предс., Гриць Пиртко, касієр, Павло Зятик, секретар. Мітинґи місячні відбувають ся все в пятницю по десятім о годинї 7½ в гали п. Міхалика, ч. 1341 Ave A, в Ню Йорку. Адреса: Paul Ziatyk, 515 E. 70th St., New York, N. Y.

Від. 73. Братство кн. Данила в Правиденс, Р. Ай. М. Борис, пред., Н. Стельмах, секр. Мітинґи відбувають ся кождої першої неділї в місяцю. Адр. братства: N. Stelmach, 45 Dyke str., Providence, R. I.

Від. 77. Братство сьв. Стефана в Йорквил, О. Ів. Станько, предс., Ст. Кабан, кас., Т. Онисик, секр. Мітинґи відбувають ся в четверту неділю місяця у Ст. Кабана. Адреса: St. Onysyk, Box 16, Yorkville, O.

Від. 80. Братство сьв. Михаїла в Плезент Валї, Па. П. Славиняк, предс., П. Красняник, кас., І. Тернавчик, секр. Мітинґи відбувають ся в неділю по 15-ім.

Від. 83. Сестрицтво сьв. Любови в Карнеґі, Па. Т. Пронько, пред., З. Ґовда, кас., о. Г. Кульчицкий, секр. Мітинґи відбувають ся в першу неділю кождого місяця в руській школї. Адреса сестрицтва: Rev. Gr. Kulczycki, 214 Jane Str., Carnegie, Pa.

Від. 85. Братство сьв. Арх. Михаїла в Гейзелтон, Па. М. Мардиняк, предс., М. Носаль, кас., Адам Романьчак, секр. Адреса: Adam Romanczak, 516 East Broad St., Hazleton, Pa.

Від. 88. Братство Успенія Пр. Діви Марії в Крос Форк, Па. Сидор Мацко, предс., Іван Феціч, кас., Теодор Панцьо, секр. Мітинґи відбувають ся в першу неділю по 20-тім кождого місяця в домі С. Мацка. Адреса братства: Theodore Pancio, Box 64, Cross Fork, Pa.

Від. 91. Братство сьв. Димитрія в Микисракс, Па. Я. Зьвіриньский, предс.; І. Порада, кас.; Ф. Кавалко, секр. Мітинґи відбувають ся в третю неділю місяця. Адреса братства: F. Kawalko, Box 117, McKees Rocks, Pa.

Від. 99. Братство сьв. Отця Николая в Вилксбери, Па. М. Ковалишин, пред.; С. Лукач, кас.; А. Шкробяк, секр. Мітинґи відбувають ся в церковній салї North Main Str.

Від. 103. Братство сьв. Отця Николая в Експорт, Па. В. Чупа, предс.; М. Чупа, кас.; А. Суранович, секр. Мітинґи відбувають ся по 15-ім кождого місяця в домі В. Чупи.

В. 104. Братство сьв. О. Николая в Перт Амбой, Н. Дж. М. Ваверчак, предс., П. Голодиский, кас., К. Шкурат, секр. Мітинґи відбувають ся в другу неділю місяця о год. 2-ій пополудни. Адреса: K. Szkurat, 390 High St., Perth Amboy, N. J.

Від. 108. Братство сьв. Володимира Вел. в Ню Йорку, Н. Й. А. Довганюк, предс., А. Шеремета, кас., Я. Корнат, секр. Мітинґи відбувають ся кождої остатної суботи перед першим при 46 Ave A, New York, Адреса: Jacob Kornat, 185 Stanton St., New York, N. Y.

Від. 121. Братство сьв. Івана Хрестителя в Трентон, Н. Дж. В. Дубчак, предс., І. Гудак, кас., І. Зіяньский, секр. Мітинґи відбувають ся в першу неділю місяця в руській школї при улиції Grant. Адр. братства: John Zimianski, 22 Islon Alley, Trenton, N. J.

Від. 123. Братство Пресьв. Діви Марії в Скрентон, Па. Гриць Василик, предсїдатель, Максим Ґлух, касієр, Йосиф Запоточний, секретар. Мітинґи відбувають ся що місяця все в другу неділю по першім в Lukan-а гали на Pine Brook. Адрес: Joseph Zapotoczny, 1108 Meade Ave., Scranton, Pa.

В. 127. Братство сьв. о. Николая в Бофало, Н. Й. Николай Буката, предсїдатель, Василь Шелест, касієр, Іван Тимкович, секретар. Мітинґи відбувають ся в другу неділю по першім. Адрес: Nicholas Bukata, 24 Gay St., Buffalo, N.Y.

Від. 131. Товариство „Заокеаньска Україна“ в Бофало, Н. Й. Г. Самотїс, предс., Х. Яремка, секр. тов., Т. Скробала, секр. Союза. Мітинґи відбувають ся в салї під ч. дому 124 Amherst str., Buffalo, N. Y.

Від. 132. Товариство „Січ“ в Мікиспорт, Па. П. Сова, предс., М. Фринцко, кас., Т. Каськів, секр. Мітинґи відбувають ся в суботу по 15-ім в гали церковній. Адреса: Theo. Kaskiw, Box 506, McKeesport, Pa.

Від. 135. Братство сьв. Георгія в Смок Рон, Па. Н. Лавер, предс., М. Мандзяк, касієр, А. Клим, секр. Мітинґи відбува-

ють ся в другу неділю по першім. Адреса: Anthony Klym, Box 26, Smoke Run, Pa.

Від. 137. Братство сьв. Георгія в Вест Сенека, Н. Й. А. Боднар, предс.; П. Манько, кас.; І. Горох, секр. Мітинґи відбувають ся в другу неділю по першім. Адреса братства: John Horoch, 619 Center str., West Seneca, N. Y.

Від. 138. Товариство І. Наумовича, в Філядельфії, Па. К. Смакула, предс., А. Келлій, кас., С. Мурянка, секр. Адреса: 440 Olive str., Philadelphia, Pa. Мітинґи відбувають ся в другу неділю місяця.

Реформи на кладовищи.

Насамперед мусить бути здавлена революція, всї невдоволені з теперішного ладу державного будуть вивішані і вистріляні, Росія має бути перемінена в величезне, засіяне могилами кладовище, а відтак доперва прийдуть лїберальні реформи. — Таке заповідає оголошений указом царским комунікат російского правительства, така є програма Столипіна. Росія довго ждала на сю програму. Що в ній будуть грозьби і пусті обіцянки, нїхто не сумнївав ся. Однак надїяли ся, що окрім грозьб і обіцянок програма заповість бодай одну яку конкретну реформу, котра могла би успокоїти населене Росії надією, що держава таки з часом буде могла перемінити ся в конституційну державу без моря крови. Тимчасом і ся програма, як всї дотеперішні програми російских правительств, зліплена з самих грозьб і голословних та пустих обіцянок. Комунікат Столипіна доказує, що царске правительство, хоч вже рішило ся дати Росії конституційний лад і конституційну управу, без кнута в руці не уміє відзивати ся до народу, що навіть, коли прирікає уступки і реформи, робить се під знаком шибеници.

Що з того, що комунікат заповів, буде сповнене, і як воно буде виконане, нїхто нинї не потрафить виворожити. Одно лише певне: Росія дістає виїмковий стан з наглими судами, яких історія не знає. У всїх округах, в котрих оголошено военний стан, або стан скріпленої охорони, будуть заведені „полеві военні суди", без слїдства, без переслуханя сьвідків. Замість депортації на Сибір, кождий що попаде в руки такого суду, до 24-ох годин зависне на шибеници. Богата в военні суди історія — з винятком історії панованя Польщи на Україні, — таких судів не знає. Ся новість є заслугою Столипіна і ся „реформа" буде на віки звязана з его іменем. Военними судами, котрі вже нинї урядують, або зачнуть урядувати завтра, Столипін хоче зреформувати Росію, хоче дати їй „новий лад, оснований на законї і раціональній свободі", „свободу віроісповіданя, ненарушимість особи, горожанську рівність". Сї реформи заповів Столипін рівночасно, одним віддихом разом з проголошенем наглих судів... военних... Цинізм і шал!

Военні суди мають функціонувати всюди, де заведено военний стан, або скріплену охорону. Творити будуть їх самовільно ґубернатори, а в їх склад мають увійти виключно офіцири. Від сих судів нема відклику, нема апеляції. Суди зберуть ся до 18 годин по евентуальних бунтах, заворушенях і атентатах, а їх вироки будуть виконувані найдальше до 24 годин. Найбільше зависне на шибеници таких, котрі з революційних рухом не мають нїчого спільного. Сї суди, то одна позитивна річ в програмі Столипіна. Все инше, то обіцянки, відложені на час довший, нїж ad calendas graecas. Окрім дрібних обіцянок, котрі нїби мають бути здійснені зараз, всї важнїйші реформи правительство застерігає Думі, котра допевра за пів року має бути вибрана.

Мимохіть насуває ся питане: Чому правительство, коли воно вже так респектує Думу, що не хоче само полагоджувати справ належачих до компетенції Думи, не скликує її сейчас. Прецїнь правительство, котре хоче побороти заворушеня і атентати, знає, що по скликаню першої Думи заворушеня притихли а атентати устали, а викликало їх на ново розвязане Думи. Замість заводити военні суди і засївати цїлу Росію шибеницами, лїпше скликанем Думи відразу утихомирити Росію і не давати такою програмою, як послїдна програма Столипіна, революціонерам нового оружія в руки.

Зміст комунікату Столипіна і заряджене нових, небувалих в сьвітї репресійних средств, можна пояснити хиба тим, що окружене царя опанував якийсь шал. Всї ті репресії деспотизму не виратують, бо не убють тої сьвідомости, яка о конечности конституційного ладу опанувала найширші маси російских народів. Заворушеня раз здавлені, вибухнуть в короткім часї з подвоеною силою. Се невдоволене мас з дотеперішного ладу, є також невичерпаним жерелом для боевих дружин російскої революції. Згинуть сотки з руки ката, або й від власної бомби, то на їх місце прийдуть сотки других. Цїлий сьвіт переконаний, що анї зарядженими вже, анї евентуальними еще острійшими репресіями російске правительство революційного руху не здавить. Лише побите слїпотою окружене царя не хоче сего знати. Ратоване потрясеного в своїх підвалинах автократизму, ратоване панованя бюрократії такими средствами, як военні суди, доведе до того, що за успокоене Росії цар і бюрократія будуть мусїли заплатити дорожше, будуть мусїли з своєї власти відступити народови більше, нїж се, чим сей народ нинї вдоволив би ся.

Всячина

ЗАГАДКА.

Слїдуючу загадку публїкує уже від довшого часу часопись „Boston American".

Ось она:

Разу одного мав мійський судія розправу, в котрій як звичайно була женщина.

Покликану, питає судія: „як ся називаєш? „Jane Symonns", відповідає вона. „Кілько маєш лїт"? питає судія. „Well", відповідає сьвідок, „Я є найстарша в родинї. Єсть нас пятнайцять, а межи уродинами кождої було акурат рік і пів. Я маю вісїм разів тілько лїт, що моя сестра Ева, котра есть наймолодша в родинї. То ви можете собі вирахувати, кілько я маю лїт. Читателї висше поданої часописи подають кождого дня відповіди — загадки однак нїхто еще не відгадав.

Ану! хто з поважаних читачів „Свободи" відгадає сю загадку, зволить подати до ґазети „Свободи".

П. М.

ПСИ І КОТИ З НОВИМИ НИРКАМИ.

На зборах британського товариства лїкарського в Торонтї оператор д-р. Корнел, університетський професор в Ню Йорку, показав сими днями два коти і два пси, що мали вставлені нові нирки, виняті иншим котам і псам. Зьвірята з новими нирками мають ся цїлком добре, а нирки функціонують у них цїлком правильно. Одна кітка вже від двох місяців має нові нирки. Декотрі лїкарі віщують тим дослїдам д-ра Корнеля важні успіхи також і при лїченю людий, хоч поки-що признають, що для хорих людий трудно буде роздобути нирки від здорових.

ОСТРОВ РОБІНЗОНА.

Підчас послїдного землетрясеня в полудневій Америцї филї Великого (инакше: Спокійного) океана затопили так званий остров Робінзона.

Остров Робінзона належав до ґрупи трох островів, відомих під спільною назвою Жузи Фернандец, які знаходять ся кільканайцять миль від чілїйських берегів. Довший час на сих островах тримали злочинців, а потім їх наймали під випас скотарам. Сї острови належали до републики Чілї.

Звідки взялась назва: „Остров Робінзона?"

Підчас війни Німеччини і Анґлії з Францією, 1701—1715 р., Анґлійцї задумали зупинити француську торговлю в еспаньских кольонїях. Для сеї мети вони посилали военні кораблї на Великий океан.

Два такі кораблї узброїли 1708 р. брістольські купцї і зробили начальником сих кораблїв капітана Вуда Рожера. Дня 2. лютого 1709 р. сї кораблї задержали ся при островах Жуан Фернандец, щоби набрати води; на островах сих, як газали, нїхто нїколи не жив.

Тимчасом Анґлійцї побачили на однім острові огонь і капітан післав човни, щоби довідати ся, хто живе на острові. Човни привезли тілько одного чоловіка одягненого в зьвірячі шкіри.

Капітан довідав ся від него, що він зве ся Олександер Селкірк, був стерником на однім корабли, посварив ся з капітаном того корабля і за кару его полишили на острові, де він пробув чотири роки і чотири місяцї.

Капітан Вуд Рожер записав пригоди Селькірка і вони були потім надруковані в одній німецькій ґазетї, в Гамбурзї 1713 р. На основі сего оповіданя анґлійський письменник Данило Дефое написав свою знамениту повість „Пригоди Робінсона," що її доси з великою охотою читають, особливо дїти і молодь. Та повість є переведена й на руську мову і можна еї дістати в книгарни Тов. ім. Шевченка у Львові а також в Рускій Книгарни в Скрентон, Па.

СЛАВЯНЬСКА ВИСТАВА В ПРАЗІ.

Як подає „Рідний Край", полтавска ґубернска земска управа одержала сими днями з ческої Праги запит, чи спочуває вона в тому, щоб склала ся в Празї славяньска вистава і чи годить ся вона з часом вистави, призначеним на 1910 рік. Дуже цїкава річ, що сей запит висловлено українськoю мовою, а не офіцияльною російскою. Виходить, що й Чехи призвичаюють ся до українскої мови не через те лиш, що вона ім братня, а й через те, що се мова 30 міліонового народу україньского. Ся славяньска вистава має у найблизший час замінити ту всеславяньску виставу, яку мало ся класти в Петербурзї а котра через попередні й сучасні події відложена на необмежений час. Славяньска вистава має бути дуже цїкава. Зарядчики тої вистави поставили для себе завданя, щоб славяньска вистава в ческій Празї виявила повний образ культурного і промислового стану усїх славяньских народів, щоб всякий, хто розглядати-ме сю виставу, уявив собі, який історично-культурний образ має кожний славяньский народ, наскільки кождий славяньский народ розвів свою лїтературу, науку, штуку, усякий свій промисл, з якого живуть люди, свої ремесла, свою торговлю і инше. Засланий до полт. губ. зем. управи запит з поводу славяньскої вистави підписано „Тимчасовим віддїлом для уладженя славяньскої вистави в Празї в 1910 роцї".

ХТО ВІДПОВІДАЄ ЗА ОДІЖ МОЛОДІЖИ ШКІЛЬНОЇ,

яка пропала в школї підчас шкільної науки? Се питане рішив на днях висший суд в Гамбурзї. Одному ученикови пропав плащ, завішений в коритари шкільнім. Мати подала жалобу на управу школи і суд засудив заряд на зворот відшкодованя в сумі 70 марок. Подано ось такі мотиви: „Родичі, котрі посилають дїти до школи а платять оплату, заключають певного рода договор; школа дає науку, опіку і т. д., а родичі дають оплату. Заряд школи мусить отже так зарядити, щоби сї, що користають зі школи, не поносили нїяких страт. До сих заряджень належить і безпечне місце і захист для зложених чи повішених частий одежи (плащів, шапок чи капелюхів і т. д.). Коли отже ученик нїчого не завинив і не спричинив легкодушно утрати своїх річий — тодї відповідає власть шкільна за все і має покрити кошта відшкодованя.

ЦАРСКІ ДОБРА.

З вісїм міліонів десятин (1 десятина—1·09 гектара) землї, що належать до апанажевих дібр, між ними пять міліонів десятин лїса, має бути на основі указу з 29-го серпня с. р. 1,800.000 десятин проданих селянам. Питане тепер, кілько лишає ся ще цареви землї? Відповідь на се не така легка, бо цар має в европейскій Росії богато дібр, котрих простір дуже трудно обчислити. Ті добра то его приватна власність, бо доходи з апанаженвих земель пливуть лише в части до царскої скарбниці. Крім того належать до царя на Сибіри альтайска копальняна область і в Нерчиньску. Альтайска копальняна область обнимає простір 380,000 квадратових верст або 7,800 ґеоґрафічних квадратових миль, отже десять разів так великий як Швайцарія. Ся область не належить до державних домен (що виносять без апанажевих земель 112.280,000 десятин, з котрих 108.021,000 десятин вкриті лїсом), але творять частину т. зв. кабінетових дібр і є чистою приватною власностію царя. Власностію кабінету стала ся область в половині 18-го столїтя, за посередництвом Демідова, котрий перший розпочав тут кольонїзацію і копальняний промисл. Нерчиньскі добра творять осьму частину забайкальскої области і обіймають 538,890 квадратових верст. „На полудни граничать вони з Монголією і займають найбільшу частину трикутника, утвореного між ріками Шілька, Арґун і Амур пише Кенан в своїм творі про Сибір. Сему авторови завдячуємо також живописний опис Альтайских гір. „Ще нїколи в моїм житю — каже американьский подорожний — не бачив я гірскої країни, такої гарної як ся, хотяй я перейшов здовж і поперек Сієру Неваду, гори в Нікараґуа, на Камчатцї і Кавказї. Коли є де на сьвітї красше положене село як ся стація, то я обїду землю довкола щоби его віднайти!" Будь що-будь цар не є ще такий бідний чоловік, коли він задержує собі ті обі копальняні области, що поминувши вже їх величину, славлять ся мінеральним богатством. Єго предки, пр. Петро Вел. вдоволяв ся далеко скромнїйшим добром. Зараз як лише обняв правлїнє державою, передав свої добра, унаслїджені від батька і дїда, державі. Для себе задержав лише одну посілїсть з 800 підданими в новгородский ґубернії, що уважаеть ся батківщиною родини Романових.

ПАМЯТАЙТЕ НА ХЛОПСКИЙ СТРАЙК. ФОНД!

Росийска Охотнича Флота

Нова пасажирска пароплавна лінія з Ню Йорку до Ротердам і Лібави або назад без пересідання великими двошрубовими, скорими пароплавами „Смоленск", „Петербург" і „Саратов"

Дорога з Ню Йорку до Ротердам або назад, тревае 9 день; з Ню Йорку до Лібави або назад 12 день.

Ціна шифкарт:

З Ню Йорку до Ротердам або з Ротердам до Ню Йорку перша кляса 70 дол., трета кляса каюта 37 дол., **трета кляса загальна 30 дол.**

З Ню Йорку до Лібави: перша кляса 87 дол., трета кляса каюта 47 дол, **трета кляса загальна 37 дол.**

З Лібави до Ню Йорку: перша кляса 87 дол., трета кляса каюта 44, **трета кляса загальна 34 дол**

Кораблї відходять з Ню Йорку „Петербург": Вторник 13 Новембра в полудне.

„Смоленск": Вторник 27 Новембра в полудне.

Генеральні Агенти:

C. B. Richard & Co.

31—33 Broadway, New York.

Годинка на цїле жите $5.95

Правдивий 14 к. **Золотом повнений** а не позолочуваний годинник стемпльований в серединї „14 к ґарантований на 20 лїт". Виглядае як щиро золотий годинник але є сильнїйший, гарно ґравірований або простий з нікле вим Американьским осередком, камінцями, волосом і білим емалїйованим ціферблятом; можете его дістати в якій небудь величинї: мужеский нумер 18 або 16 і жіночий, нумер 6 або 0. Висилаем експресом C. O. D. і позваляемо его оглядати перед заплаченем. Сли переконаеш ся, що се найлїпший годинник за сї гроші, заплати аґентови $5.95 і кошти експресу. Гарний ланцушок додаем **даром**, а хто пришле вперед гроші, дістане гарне золоте перо або золотий ланцушок і хрест **даром** і заощадить кошти експресу. Не бій ся: ми стоїмо за се, що говоримо. Той сам годинник з осередком Elgin о $2.00 більше. Пиши виразно що хочеш. Sep

CROWN JEWELRY CO.

Dept 166, 163 E. Randolph St., Chicago, Ill.

Одинокий руский адвокат і нотар з Галичини
Др. Юліян Чупка.

Всї справи в судах і у склаерів в повітах Люзерне і Лякаванна.

Всї справи судові, повновласти, контракти, справи військові в Галичинї.

3 N. Main Str., Wilkes-Barre, Pa.

там де банк Неймета.

Приїзджае до Скрентон що Понедїлка і Четверга о годинї 6 вечером.

402 S. Washington Ave., Scranton, Pa.

там де банк Райхмана.

— Хто пришле менї докладні адреси своїх знакомих перебуваючих в Америцї, тому вишлю в презенті або мапу Австрії або Америки, або красну книжку до моленя. 37-

John Nemeth,
457 Washington Str. New York City.

Коли посилаете адреси, напишіть, що ви читалисьте оголошене в „Свободї".

— „СВОБОДА" посилае гроші до всіх частий світа по тій самій цїнї що всякі чужі агенти. Гроші доходять до краю за 12 днів. Чого волочитись по чужих, коли свої могуть вас так само обслужити. Адресуйте:

SVOBODA,
Box 353, Scranton, Pa.

— Впишіть ся до „Читальнї". Лише 1.50 дол. на рік. За ті гроші будете діставати одну цікаву книжочку кождого місяця. Адресуйте:

CZYTALNIA,
Box353, Scranton, Pa.

Ся $30 годинка за 1.50 дол. на місяць

Найлїпша спосібність купити золотом невнену годинку по номінальній цїнї. Коверта є повнена щирим золотом і має ґаранцію на 20 лїт вибиту на собі. Осередок дуже добрий, 17 каменів. Має патентований реґулятор і не змилить на мінуту. Для тих що люблять годинку, яка тримає добрий час, се як раз годинка — а нїгде в сторі не купите єї нисше 30 дол. Щоби розголосити сю годинку як найширше, в протягу слїдуючих 30 днїв вишлемо єї кождому за 15 дол., з котрих 6 дол. і експрес заплатите коли годинка до вас прийде, експресовому аґентови, а 9 дол. заплатите місячними ратами по 1.50 дол. на місяць. Єсли пришлете 6 дол. з замовленем, вишлемо вам годинку реджістрованою почтою і ланцушок в додатку — даром. Як бачите, то після заплати 6 долярів годинка є вашою власностію. Ми віримо вам і знаємо, що решту 9 дол. сплатите нам місячними ратами. Сли хочете заплатити за годинку готівкою, продамо вам єї за 13.50 дол. Пишіть чи післати вам жіночий чи мужеский годинник і з одною ковертою чи двома. Nov06

M. Rech & Co., Dept. 319,
161 Randolph Str., Chicago, Ill.

На продаж тано

2 лоти 40x150 і 45x150 (один з них корнеровий) в Скрентон, Па.

Близших пояснень удїляє Редакція „Свободи".

ОДИНОКИЙ РУСКИЙ ГОТЕЛЬ

Д. ГОЛОДА

38 Green str., JERSEY CITY, N.J.

Кождий Русин маючий яку небудь потребу в Ню Йорку, чи в околици, повинен вступити до того готелю, бо тут дістане найздоровші і найтанші напитки всякого рода і пораду, де найлучше купита шифкарту.

Dr. J. SZLUPAS,

1419 N. Main Ave., Scranton, Pa

Можна его бачити в офиси: від 8 ої до 10-ої год. рано, від 2-ої до 4-ої попол., від 7-ої до 10-ої вечер.

Old P'hone 1269—B

ЖЕЛЇЗНИЦЯ ЛОРЕЛ ЛАЙН

Трени відходять зі Скрентон в будні дні від 1-ої до 6-ої рано що година, а від 6 рано до 12 в ночи що 20 мінут В Недїлю відходить трен від 1-ої рано до 7 що година, а від 7 рано до 12-ої в ночи що 20 мінут. Від 3.20 до 6.40 пополудни трени ходять що 10 мінут До Вилксбері іде трен всего 41 мінут, а експресовий, що відходить зі Скрентон (крім Недїль) о 6.36, 8.16 і 10.36 рано а 2.16, 4.36 пополудни іде лиш 33 мінути Налї карн їдуть до Нейорк Парку і Піттсборґ. Ми перевозимо також пакунки.

D. P. WYLY, jr traffic manager
Scranton Pa.

David Fuhrman

222 Lackawanna Ave.
SCRANTON, PA.

Виробляе

Братскі відзнаки. Шапки, Пояси. Уніформи, Фани Шовкові і вовнянї.

32- Old Phone 564-R

Даремні Фарми! 48-

Хочеш довідатись про край де уряд дає новим поселенцям найгарнїйшу землю зовсїм даром, про край де 100.000 Русинам тепер добре поводить ся.

Великий Канадийский Північний Захід.

Сли так, то не занедбай післати малу суму, бо лиш $1 як річну передплату на одиноку руску часопись в Канадї, часопись яка що тижня переповнена фактами про поступ сего краю, особливо між Русинами там поселеними.

Руско-Англїйский і Англїйско-Руский Таумач. Книжка, яку кождий Русин повинен мати. Вчіть ся скоро по англїйски. Написана і надрукована так, щоб заспокоїти жадання Русинів в Америцї і Канадї. Много помічних і поучаючих відділів. Цїна $1.50.

Канадийский Фармер

P. O. Box 82, Winnipeg, Can.

Ф. Памм, Краків, ул. Зелена 3, Австрія, Галичина,

висилає славні в цїлім сьвіті знані годинки кишенкові "ROSKOPF" докладно на мінути урегульовані по 2 дол. Ті самі правдиві патентовані 4 дол., ті самі з трьома срібними накривками урядово стемпльовані 5 долар. Ті самі правдиві патентовані 7 дол. Ланцушки срібні урядово стемпльовані 1 д., міцнїйші 1.50 дол., дуже міцні 2 дол. При замовленю належить відповідну квоту прислати. Оплата від пачки до Америки виносить 50 центів. На жадане посилаю великий ілюстрований цїнник дармо і оплатно.

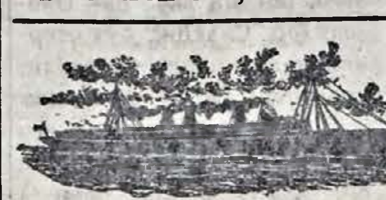
Перша Руска Юнїйна Фабрика Цигарів
Івана Париляка в Тервил, Конн.

Панове бизнесмени!

Купуйте цигара у свого, у Русина, а тим научите і своїх костумерів, аби купували у вас а не у чужих!

Єсли ви не купуете у свого, то не дивуйте ся, если свої будуть вас оминати. Свій до свого! 40—

JOHN PARYLAK, FINE CIGAR MANUFACTURING,
P. O. Box 388, Terryville, Conn.

Народний Банк

402 S. Washington Ave., на розї River St.

Там де була Бравна аптика.

SCRANTON, PA.

Гроші найлїпше посилати через — через 12 днїв суть виплачені.

Шифкарти по 30 долярів.

Нотаріяльно-адвокатска канцелярія.

Продає молитвенні книжки і сьвітскі читанки. 28

Не забудьте:

Народний Банк, 402 S. Washington Ave., Scranton, Pa.

Л. Корибский
Канцелярія Адвокатска

33 Broadway, New York, N. Y.

Бюро Адвокатске провадить всякі справи судові, цивільні і карні. Виробляє повновласти, завіщання, контракти купна і продажи, даровизни, скрипти довжні, цесії. Справи спадкові і подання гіпотечні, виробляє позички гіпотечні і сплату довгів. Посередничить при продажи майна в краю.

Бюро Нотаріяльне займає ся леґалізацією всїх правних документів.

Справи Військові, як подане о увільнене від контролї і вправ, о асентерунок в Америцї залагоджує моя Канцелярія військова.

22 jul

Лиш 30 долярів!

За шифкарту з Ротердаму до Ню Йорку або з Ню Йорку до Ротердам.

Дорога морем тревае 9 днів.

Кораблї відходять:

З Ню Йорку:

В Вівторок Новембра 13 в полудне.
В Вівторок Новембра 27 "
В Вівторок Децембра 13 "
В Вівторок Децембра 27 "

З Ротердаму:

Октобра 26 го, Новембра 10 го, Новембра 24-го, Децембра 7 го.

ТІ САМІ КОРАБЛЇ ідуть також просто до **ЛІБАВИ** в Росії, і назад.

Шифкарта з Лібави до Ню Йорку коштує **$31.50.**
з Ню Йорку до Лібави **$37.00.**

Хто їде в Росії і хоче мати пашпорт, мусить доплатити до шифкарти **10 доларів за пашпорт.**

Шифкарти і близших пояснень можна дістати в редакції „СВОБОДИ":

SVOBODA. Box 353, SCRANTON, PA.

Чи чули Ви, що „Свобода" посилає гроші до краю?

Чомуж посилаєте все ще гроші через чужих?

Хто пішле до краю через „Свободу" не менче 50 долярів нараз, той дістане в дарунку гарний календар.

Адрес:

SVOBODA, BOX 353, SCRANTON, PA

Позолочувану Годинку за $3.98 ніхто доси не продавав.

Ми пішлемо Вам до огляденя сю гарну 14-каратовим золотом **Подвійно Золочену** годинку C. O. D. за $3.98 і оплату експресу. **Ґваранція на 20 лїт** і ланцюшок з кождою годинкою. Ся годинка не чорніє як другі, тримає добрий час і виглядає як 40-долярова щиро золота годинка, а деякі купцї продають єї по $10.00. **Сли пішлете вперед $3.98** дамо вам в дарунку перстень або ніж і оплатимо реджістровану почту через що не будете мусїли платити експресу.

Дармо одна годинка сли купите або спродасте шість. Пишіть чи прислати вам мужеску чи жіночу годинку. 34-38

Globe Mdse Co.
Dept. 7, 161 Randolph Str., Chicago, Ill.

HARRY NEEDLE 32-

Адвокат і Нотар Публичний

Позичає гроші на праперти. Заступає в справах кримінальних і цивільних. Офиси: 910—911 Mears Bldg., Scranton, Pa. Вечерами: Spitz Bldg., Olyphant, Pa. Розуміє по руски, польски і словацки.

Вироби брацкі, машлї, шапки, відзнаки, хоругви, уніформи.
Цїнник і пробки висилає даром.

Можете писати до нас до руски, словеньски або польски.

R. H. MORGAN, 13 N. Main St., Shenandoah, Pa.

ЧИТАЙТЕ!

Спис книжок, які продаємо:

* Америка	15 ц.
* Ангел та пустельник і т. і.	15 ц.
Біблїя Велика	2 дол.
Борба кляс і чому робітники орґанїзують ся	15 ц.
Весела книжочка з образками	30 ц.
* В Старім і Новім краю	25 ц.
* Гріхи міліонерів і т. и. С. 7	15 ц.
Дещо з історії православної місії в Америцї	10 ц.
Дещо про звірята	30 ц.
* Дві левади і т. п. С. 5	15 ц.
* Дорога любови, то Божа дорога С. 6	15 ц.
* Еміґрант	15 ц.
Жовнїр	10 ц.
Журавлї	15 ц.
Жите Ісуса Христа	1.50 дол.
* Жите, зарібки, орґанїзації і т. п. в Спол. Державах	15 ц.
Зуб за зуб	10 ц.
* Казки про Жидів	15 ц.
Історія Руси в образках	10 ц.
Капітал і праця	15 ц.
* Книжка Рахункова	50 ц.
* Календар	25 ц.
Марія	10 ц.
* Многострадальний народ, огляд історії украиньского народу	20 ц.
* Навернений Грішник	20 ц.
Народний рух австро-угорских Русинів	15 ц.
Новий Завіт	4 дол.
Образки і загадки	10 ц.
Оповідання	15 ц.
Оповідання про заздрих богів	10 ц.
Про відступників від рос. православія	10 ц.
* Про нутро землї	25 ц.
Підземні скарби	25 ц.
Покуса	10 ц.
Псалтир	1 дол.
Розмова Поляка, з Русином	10 ц.
Руско-англїйский словарець	20 ц.
* Релїґійні віровання старинних народів	20 ц.
Смерть	10 ц.
* Стародавні казки та оповідання	15 ц.
* Степові люде	15 ц.
* Страйк	20 ц.
Тарас Шевченко	15 ц.
Тимко Гаврилюк	15 ц.
Унїя в Америцї	20 ц.
* Хто з чого жиє	15 ц.
* Які то є люде на земли, з 20 образками	50 ц.
* Як мужик ходив до царя правди шукати	15 ц.
* Через кордон	15 ц.

Атляс цїлого сьвіта, англїйский, 105 мап, над 300 сторін, подає імена і людність 40.000 міст цїлого сьвіта 1 дол.

Мапа Сполучених Держав і цїлого сьвіта 4 стопи широка а 6 стіп довга (инші продають по 5 дол.) у нас лиш 2 дол.

Адрес треба всегда виписати англїйскими буквами і то дуже виразно.

Адресуйте:

Svoboda, Box 353, Scranton, Pa.

ФАРМИ! ФАРМИ! ФАРМИ!

Загалом кождий питає: Що буде дальше? Чи піде робота? А може буде страйк? Ніхто не може на се певно відповісти. Чи знаете де не потрібуете бояти ся страйку? — На фармі. На фармі не маете „боса", ніхто вам не розказує, анї в роботи Вас не нажене.

Я вам поможу, стати независимим. Купіть собі фарму. За моїм посередництвом можете собі купити фарму в стейтах Вірджінія, Норт Каролайна і Алабама. Добра земля, воздух і вода. Родить ся пшениця, жито, овес, кукурудза, тютюн, виноград, бандурки і всяка зеленина.

А все можете добре продати і за готові гроші. — Пишіть на адрес:

JOHN JELINEK,

14- **1116 PINE ALLEY, BRADDOCK, PA.**

Напишіть десьте прочитали се оголошене.

Сливовиця Виска

MORRIS FORST & CO.

COR. SECOND AVE. & SMITHFIELD ST., PITTSBURG, PA.

Нас знають в цїлій Америцї, що ми продаєм лїпшу виску за ту саму цїну як хтонебудь другий в Америцї.

Платимо експрес від замовлень висше $5.00 на всхід до Ню Йорку і на захід до Чікаго. На дальші віддаленя опускаєм 10 прц. на оплату експресу або фрейту.

Враз з замовленем посилайте готівку в реджистрованім листї або почтовий переказ до Morris Forst & Co., Cor. Second Ave. & Smithfield Str., Pittsburg, Pa.

Пишіть по приватний цінник. Всї мови.

MORRIS FORST & CO.

Cor. Second Ave. & Smithfield Str., Pittsburg, Pa.

ВИНА ТОРНОЛЬ

Оден з найбільших броварів в Америцї.

ВАРИТЬ ПИВО НА КРАЄВИЙ СПОСІБ, БЕЗ ВСЯКИХ ПРИМІШОК.

Хто лиш раз покуштує сего пива, то иншого вже не буде пити.	Голова від него нїколи не болить, бо єсть здорове і поживне.

НЕ ТРЕБА ЄГО ЗРЕШТОЮ ХВАЛИТИ, БО ДОБРЕ САМО ЗА СЕБЕ ГОВОРИТЬ.

E. ROBINSON'S SONS,

LAGER BEER BREWERY,
435 to 455 N. 7-th Str.
SCRANTON, PA.

Telephone calls: GENERAL OFFICE 2333. NIGHT CALL 4354.